

FRIARE HÄNDER DÅ KYRKOR RENOVERAS

Sidan 6

Islamexpert blev rektor
på Soc & kom [Sidan 4](#)

Vad gör man när ens
barn tar sitt liv [Sidan 8](#)

Fyra röster avgjorde att
Borgå stift blev till [Sidan 22](#)

Borgå stift – ett framtidsrum?

»Ett litet stift med special-status kunde visa hur kyrkan kan bli mera lätttrörlig och smidig.«

DET KOMMER att sägas många gånger under år 2023 – hur nära ögat det för 100 år sedan var att det inte hade blivit något finlandssvenskt evangeliskt-lutherskt stift alls i Finland. För att inte tala om att det råkade bli just Borgå stift, som nu firar jubileum i år.

Biskop emeritus Gustav Björkstrand, aktivt i ämbetet 2006–2009, skriver i det här numret av KP om hur turerna om stiftet gick i regering, riksdag och kyrkomöte i 1920-talets unga Finland. Till slut gav en mycket jämn omröstning grönt ljus för det nya stiftet. I en stiftsbok i höst ska journalistveteranen Staffan Bruun med sitt eget reportergrepp redogöra för samma historiska händelser.

DET VAR innovativt att kyrkan 1923 tilläts få ett icke-geografiskt stift. Land, bygd och kyrka knöts ihop på ett helt annat sätt än förut. Lösa administrativa pusselbitar runt om i landet fogades till en bild, en struktur med egen biskop i Borgå.

Borgå stift, och möjligen Nylands brigad, blev en av få offentliga och renodlat svenskspråkiga strukturer. Det världsliga lyckades inte lika väl. Ett allsvenskt län som ska ha planerats blev aldrig av. Folktinget är ett blekt avtryck av ett svenskt självstyre mången drömde om, ett slags "Åland på fastlandet".

Inte heller nu, år 2023, när nya välfärdsområden precis har startat är ett enda av dem allsvenskt enligt Borgå stifts modell från 1923.

BORGÅ STIFT konstruerades så att det bröt mot gammal praxis om medlemskap, hemort och hierarki. I stiftet finns i dag till exempel

Agricola församling som spänner över flera kommuner kring Lovisa. Eller Tammerfors svenska församlings lilla språkö bland fyra stora finska församlingar.

I sin KP-artikel tänker Gustav Björkstrand sig att stiftet generöst kunde vidgas till att omfatta också enskilda svenskspråkiga medlemmar på helfinska orter. Det bryter mot *parokialregeln* – att du inte kan välja evangelisk-luthersk församling utan den tilldelas dig på basen av din hemadress.

Regeln är styv i hela kyrkan. Om man råkar gilla det kyrkliga livet i en grannförsamling, går det visserligen att smita dit på gudstjänst, men inte att styra sina skattepengar dit där man har sina böner och sin gemenskap.

Kring Borgå stifts församlingar är det visserligen möjligt att byta församling över språkgränsen, gå in eller gå ur. Men parokialregeln gör att församlingarna inte profileras, och de inte heller sunt tävlar om att vara relevanta för olika kretsar bland kyrkfolket.

KYRKAN behöver reformer. Dess administration är en för tung rock för framtidens plånbok, och många ser den centrala Kyrkostyrelsen och dess närmare 300 anställda som det mest överviktiga.

Kyrkan behöver ett nationellt högkvarter för kontakter till stat, myndigheter eller andra kyrkor och samfund. Men behövs alla tre nivåer lika yvigt som nu – kyrkostyrelse, domkapitel och samfälligheter samtidigt?

DET SVENSKA stiftet är unikt från första början. Som ett litet stift med specialstatus kunde det vara en provbänk för framtidens arbetsformer – en nybantad, mera lätttrörlig och smidig kyrka. Till nytta för 220 000 finlandssvenskar i stiftets församlingar, och för kyrkan i hela landet.

Jan-Erik Andelin är redaktör för opinion och samhälle vid Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESSEN

REDAKTIONEN

Chefredaktör, vd
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(ej sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Jan-Erik Andelin
tfn 044 564 6000

Redaktör
Ulrika Hansson
tfn 040 831 6788

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Joanna Nylund
tfn 040 831 6322

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Södra kajen 8
00130 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Johan Sandberg
(Noora Karjaluohto på bild)
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESSEN

Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlemskushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:

Finland 60 € Utlandet 84 €

www.kyrkpressen.fi

facebook.com/kyrkpressen

instagram.com/kyrkpressen

I DETTA NUMMER

Mera utlandshjälp i lokala händer

Kyrkans Utlandshjälp fick ny ledare. Tomi Järvinen vill att biståndet mera ska hjälpa lokala krafter att hjälpa. **Sid 5**

Tänker vi rätt om psykiskt illamående?

Är psykiskt illamående enbart en medicinsk fråga? Borde vi återupptäcka det andligas betydelse? Det undrar Mats Björklund i denna veckas inkast. **Sid 11**

Ny bloggare på Andetag

Catherine Granlund har skrivit för tidningar som Studentbladet, Ny Tid, Kuriren och Marthabladet. Nu börjar hon skriva på Andetag-bloggen. **Sid 18**

Byggare, pastor och ekonom i kyrkan

Han började som byggare, blev pastor och är nu ekonom. Wolfgang Falk gillar att ha flera roller. – Min pappa, Overallspastorn, är min förebild, säger han. **Sid 20**

”Det viktigaste är att ha ett mål att sikta mot”

Vem är du? Markus Finnholm ser annorlunda på ett nytt år än han gjort tidigare i sitt liv. Efter en del motgångar har han fått sitt första riktiga jobb.

TEXT OCH FOTO: **ULRIKA HANSSON**

En känsla av att vara annorlunda och ett dåligt självförtroende har länge hängt med **Markus Finnholm**. Men han har haft lätt för skolämnen, inte minst matematik och kemi, och har utbildat sig inom konstämnen.

Vad tror du att ditt dåliga självförtroende berott på?

– Redan som sjuåring hade jag inte en enda vän som skulle ha stått mig nära. Det präglar en ganska mycket att ha det så under hela skoltiden.

– Saker jag tyckte var intressanta tyckte ingen annan att var intressant, och tvärtom.

Senare i livet har han insett att annorlunda inte automatiskt är fel, och han har också hittat likasinnade vänner.

Efter högstadiet gick han en linje för foto och IT vid Evangeliska folkhögskolan i Vasa, och sedan studerade han till bildartesan vid Yrkesakademien i Jakobstad.

– Jag kan också varmt rekommendera ungdomsverkstäderna vid After Eight i Jakobstad.

Där jobbar jättetrevliga människor som hjälper ungdomar med bland annat jobbsökande.

Du gjorde civiltjänstgöring i Terjärv församling, vad gjorde du och vad betydde det för dig?

– Jag klippte gräs och städade kyrkan, senare hjälpte jag också till i gudstjänsten, det var fint.

Tidigare hade han endast bott i sitt föräldrahem eller på internat. I Terjärv fick han sitt första egna boende.

– Mitt självförtroende började byggas upp när jag flyttade hemifrån. Jag hade egentligen aldrig haft ansvar för något. Om man inte har något ansvar finns det inte heller någon orsak att börja bygga upp sitt självförtroende.

Att hitta sin plats i samhället och hitta jobb har varit en kamp de senaste åren.

– Efter att min tid vid ungdomsverkstaden var slut kändes det som att jag inte gjorde något med tiden; jag bara existerade, utan att göra något. När man sökt alla jobb man kan söka, så kan man inte göra så mycket mer.

Hur känns det att ha fått sitt första jobb?

– Efter anställningsintervjun gick jag hem och glömde nästan bort det hela. Jag tänkte att jag får säkert inte jobbet för jag kan ingen finska. Nästa kväll ringde de!

– Nu när jag har kommit över den här tröskeln är det enklare att komma vidare. Jag kan visa på att jag har ett riktigt jobb, med avtal och riktig lön.

Behovet av arbetskraft var stort när han an-

GÖR: jobbar på Lidl.

BOR: i Jakobstad, kommer från Kronoby.

ÅLDER: 24 år.

MOTTO: Håller man inget nära så ser allting vackert ut.

INTRESSE: 3D-printning.

ställdes på Lidl, så istället för att börja på halvtid som tänkt var det heltid i några veckor som gällde. Han plockar fram varor och jobbar i kassan.

– Det var lite chockerande att få första lönen! Jag har alltid varit bra på att hålla i pengar och känt stolthet över att hitta något riktigt billigt, men först nu har jag fullt ansvar för mina inkomster och utgifter.

Hur ser du på det nya året i dag?

– Mycket mer positivt än tidigare. Jag flyttar också in i en ny lägenhet, med balkong, vid nyår.

Vad skulle du säga till sådana som nu går igenom samma som du gjort, som känner att tiden står stilla och att de inte kommer vidare?

– Även om man inte ger hundra procent varje gång så är det viktigt att faktiskt söka jobb och gå på intervjuer. Det viktigaste är att man far! Så länge man är där och uppför sig så finns en chans.

Vad är viktigast för dig för att du ska känna att livet har en mening?

– Det viktigaste man kan ha är ett mål att sikta mot, något man kan arbeta för: ett intresse, och något att lämna efter sig.

Har du hittat det?

– Jag står själv i en korsning nu. Ska jag studera vidare, matte eller kemi? Eller ska jag jobba med något konstnärligt? Jag vill hitta den riktning jag ska ta.

Tuomas Martikainen har jobbat i skärningspunkten mellan religioner och samhälle – blir rektor vid Soc & kom som numera är vasst på etniska relationer.

Religionsvetare blev ny Soc & kom-rektor

Svenska social- och kommunal-
högskolan får med Tuomas
Martikainen en religionsvetare som
ny rektor. Generationer av social-
arbetare och journalister har utbildats
vid skolan, men i dag arbetar
man också med frågor om relationer
mellan etniska folkgrupper.

TEXT OCH FOTO: **JAN-ERIK ANDELIN**

Det är första dagen för **Tuomas Martikainen**
på nya jobbet som rektor för Soc & kom i Krono-
hagen i Helsingfors. Ute gryr en grå vinterdag
bara långsamt. I vestibulen önskar de som kilar
förbi honom lycka till. "Det kommer ju nog inte
att bli så lätt", säger en man som skakar hand
och sedan fortsätter inåt kaféet.

Tuomas Martikainen ler lite morgonblekt.
Rektorsvalet vid Soc & kom har varit turbulent.
Den avgående rektorn, juristen **Johan Bärlund**

kämpade om sin post och anklagade urvalspro-
cessen för att ha varit partisk. Till slut säger
han ändå i offentligheten att han fogar sig i att
Martikainen utses till jobbet.

Det är lite otippat att en religionsvetare och
kulturanthropolog som Tuomas Martikainen
blir rektor för en traditionellt samhällsveten-
skaplig utbildning. Men det finns en stark ny-
are tradition inom Soc & kom att studera etnis-
ka relationer.

– Soc & kom är bra på forskning om invand-
ring, diskriminering eller rasism, säger Tuomas
Martikainen.

I den skärningspunkten hittar han sig själv,
som en samhällsvetare som också känner till
bland annat religioners innehåll, säger han.

Professorshem i Tyskland

Tuomas Martikainen, 51, är uppvuxen i ett aka-
demiskt teologhem. Hans far **Jouko Martika-
inen** var bland annat först sekreterare till tre
ärkebiskopar och blev senare professor i orien-
taliska kyrkors historia i tyska Göttingen.

Hemmet gav Tuomas Martikainen en religiös
uppväxt, ett prästhem med aftonbön och and-
liga barnsånger.

HELSINGFORS UNIVERSITET

Tuomas var intresserad av historia, religion
och samhälle och studerade vid Åbo universi-
tet. Sin doktorsavhandling gjorde han 2004 vid
Åbo Akademi om hur Åbo stad genom histori-
en har haft relativt många invandrare och en
historia av olika religioner och trosriktningar
som har mötts.

Hans senaste intresse har varit hur migra-
tionen i världen enligt den tysk-amerikanska
sociologen **Steven Vertovec** har exploderat upp
i *superdiversitet* – en ny sorts etnisk mångfald
särskilt i världens stora metropoler.

TIPSA OSS!

Har du ett
nyhetstips?
Epost:
redaktionen@
kyrkpressen.fi
Telefon:
040 831 6902

Tuomas Martikainen

Ny rektor för Svenska social- och kommunal-
högskolan från 1 januari 2023.

Religionsvetare med islam i Finland som ett av
sina expertisområden.

Doktorerade med en avhandling vid ÅA 2004
om Åbo som religiöst mångkulturell stad.

Tidigare chefsjobb: ledare för Migrations-
institutet 2015–2020.

Senaste jobb: lektor i kulturanthropologi vid
Östra Finlands universitet i Joensuu

Ålder: 51 år.

– En utveckling efter det kalla kriget, som vi
ser också i Finland. Det är svårt att längre an-
vända de begrepp vi tidigare har haft för etnisk,
kulturell och religiös mångfald, säger Tuomas
Martikainen.

Invandrarna är inte längre homogena och
lätt överskådliga minoriteter. Nu behöver man
se allting mera från den enskilda migrantens
eget perspektiv. Ju yngre människor man går till,
desto större är dessutom den religiösa mång-
falden, säger han.

Islam blir mindre en invandrarreligion

Så är det också med islam i Finland, som har
varit ett av Tuomas Martikainens fokusområ-
den. I frågor om islam har han varit rådgivare
till den evangelisk-lutherska kyrkan.

»Jag har lärt mig känna kyrkan inifrån genom projekt om islam.«

– Det finns en stor mångfald bland muslimer-
na. Det är också en demografiskt ung grupp,
med många barn. Vi kommer inom fem till tio
år att få flera akademiskt utbildade unga mus-
limer. Muslimerna kommer också att bli me-
ra en nationell religiös minoritet än en grupp
som associeras med invandring, säger Tuomas
Martikainen.

"Mycket är bra inom Soc & kom också"

Men nu blir det mera förvaltning och rektors-
uppdrag vid Soc & kom för ett tag. Rektorsva-
let har varit stöktigt och i offentligheten surrar
rykten om dåligt arbetsklimate vid högskolan.

Tuomas Martikainen har fem års chefserfa-
renhet från Migrationsinstitutet och har också
jobbat vid Soc & kom tidigare.

– Jag vet inte exakt vad problemen är. Men
jag har sett det ena och det andra tidigare, och
går in med öppna ögon. Det finns mycket som
är bra vid Soc & kom också.

Nya hjälpchefen: Ukrainas barn behöver nu sin skola

Med 10 miljoner euro insamlat
för Ukraina har Kyrkans
Utlandshjälp slagit alla tidigare
insamlingsrekord. Vid årsskiftet
blir Afrikaerfarna Tomi Järvinen
chef för hjälporganisationen.

TEXT: JAN-ERIK ANDELIN

– Alla former av hjälp behövs. Jag vill inte gå in
och värdera dem på något vis, säger **Tomi Jär-
vinen**, som vid årsskiftet blir ny verksamhets-
ledare för Kyrkans Utlandshjälp.

Han blir chef i en bransch som handlar om
allt från enskilda människors praktiska gåvor
till samarbete med regeringar och stora inter-
nationella hjälporgan om miljonanslag.

Tomi Järvinen, 50, har en lång karriär inom bi-
ståndet bakom sig. Han har bland annat jobbat
som biståndsarbetare och regional koordinator i
Östafrika i 12 år och bott i tre länder där, Kenya,
Tanzania och Uganda.

Han har också arbetat brett inom tre olika
kristna biståndsorganisationer. Med egna röt-
ter i pingstkyrkan jobbade han först inom fin-
ländska frikyrkliga Fida, sedan inom USA-ba-
serade World Vision och nu sedan tio år vid Kyr-
kans Utlandshjälp.

Ukraina slår alla rekord

Kyrkans Utlandshjälp som han nu blir verk-
samshetsledare för omsätter över 55 miljoner
euro per år. Med insamlingen till Ukraina har
man slagit alla rekord.

– Vår Ukrainainsamling är snart uppe i tio
miljonereuro från privatpersoner, församlingar
och samfälligheter, säger Tomi Järvinen.

Utöver dessa gräsrotsdonationer som står för
drygt 30 procent av penningtrafiken hanterar
utlandshjälpen också tunga bidrag främst från
den finländska staten, EU och FN.

En tryggad skola är framtiden

I krigets Ukraina vill Kyrkans Utlandshjälp fo-
kusera på barn, unga och utbildning.

– Vi ser förstås till akuta behov först. Men se-
dan vill vi särskilt se till barnens framtid. För att
må bra psykiskt och socialt måste skola och ut-
bildning fungera. Den hjälpen har många i Fin-
land, ända upp till presidenten, önskat av
oss, säger Tomi Järvinen.

Kyrkans Utlandshjälp ska också i
allmänhet göra arbetet mera lokalt
och skött av mottagarnas egna kraf-
ter, anser han. De frågeställningar-
na har han arbetat med redan då
han efter åren i Afrika 2007 dokto-
rerade i Finland i pedagogik med en
avhandling på temat *empowerment*
– att myndiggöra.

I det ingår också att Kyrkans Utlands-
hjälp ska coacha fram småföretagare, ett
fokus i Afrika.

I Ukraina har Kyrkans Utlandshjälp fyra vik-

Kyrkans Utlandshjälp stöder i ukrainska Tjernihiv att skola och
utbildning ska fungera för barnen, trots kriget.

FOTO: KYRKANS UTLANDSHJÄLP

»Folk mår
bra psy-
kiskt och
socialt
om sko-
lan funge-
rar.«

Tomi Järvinen.

tiga partners, takorganisationerna för olika for-
mer av ukrainsk medborgaraktivitet, Go Global
och Doccu. Inom skola och pedagogik är det med
tankesmedjan Osvit och Saved, ett projekt för
att trygga och reparera ukrainska skolor.

Inte kyrkor som främsta samarbetspartners?

– Nej. Vi ser för det mesta till vilken partner
som i varje enskilt fall ger största mervärde.
Protestantiska kyrkor är en instans, i
andra länder kan vi samarbeta med
muslimska eller buddhistiska hjälp-
organisationer. Vår utgångspunkt
är att inte utesluta någon, säger
Tomi Järvinen.

I det nya jobbet som verksamhets-
ledare efterträder han **Jouni Hem-
berg** som går i pension.

Bröstvärnet förblir fast även om bänkarna på båda sidan om mittgången längst fram i Sankta Birgitta kyrka blir löstagbara. Att museiverket godkände lösa bänkar över-
raskade projektledaren Daniel Wikström.

Ny generation tillåter större ingrepp i kyrkor

De senaste åren har det skett en generationsväxling på museiverket som innebär att inställningen till vad som kan tillåtas då kyrkorna renoveras har förändrats. När Lundo medeltidakyrka renoverades i höst ersattes kyrkbänkarna av moderna lösa stolar.

TEXT: JOHAN SANDBERG

2018 besökte representanter för museiverket och kyrkostyrelsen Nedervetil kyrka då församlingen ville göra kyrkan mer flexibel till sin användning i stället för att bygga ett nytt församlingshem. Det fick man inte göra. Församlingen måste då investera i ett nybygge som belastar ekonomin än idag. I Lundo (Lieto) kyrka har alla bänkar lyfts ut och ersatts av lösa stolar. Precis som i Nykarleby kommer kyrkorna i Tavastkyro och Aura att få löstagbara bänkar.

– Det varen stor förändring i Lundo. Kyrkoherden har sagt att församlingsmedlemmarna fått en fått en ny relation till kyrkbyggnaden. Dörrar-

»Det är viktigt att kyrkorna används.«

na står öppna dagligen och människorna sticker sig in och tar del av olika typer av verksamhet. Själv brukar han arbeta där ibland och då möter han församlingsmedlemmarna, säger **Ana-Maria Kymäläinen**.

Hon har verkat som intendent på museiverket sedan 2019 och är involverad i den pågående renoveringen av Sankta Birgitta kyrka i Nykarleby.

Har museiverkets inställning ändrats?

– Jag känner inte till hur det var i Nedervetil, men jag tror att vi är mera vidsynta idag. Kyrkorna har alltid ju varit föremål för stora förändringar.

Under de senaste fem åren har många som jobbat länge på museiverket gått i pension.

– Jag är en del av min tid och den utbildning jag fått. När världen förändras bör vi förändras med den och överväga på vilket sätt vi kan bevara kyrkorna och andra skyddade byggnader. Det är viktigt att kyrkorna används. Det är ganska trist ifall de används bara några timmar i veckan, säger Kymäläinen.

Varje kyrka är en unik helhet som bedöms från fall till fall och då tar museiverket också församlingens behov och önskemål i beaktande.

– Allt är ändå inte tillåtet att göra. Det finns kyrkor där utrymmet att förändra är mycket litet.

I Nykarleby har de identifierat vad som är visuellt kännetecknande för kyrkan, till exempel altarpåläggningen. Det har varit viktigt att bevara en del av de fasta bänkarna och bänkkvarteren med bröstvärnet.

– Bröstvärnet hör inte ursprungligen till en 1700-tals kyrka, men det är så etablerat i interiören och i färgvärlden att vi ansåg det vara viktigt att bevara.

Det moderna sättet att renovera en kyrka innebär att allt som görs dokumenteras noggrant.

– Om någon i framtiden vill återställa kyrkan i Nykarleby som den var innan renoveringen 2022 är det möjligt. Men före det har ju kyrkan förändrats flera gånger som vi inget vet om. Nyligen funderade vi på vilka färgnyanser som använts i takmålningarna. Sannolikt har balkarna och pelarna varit ännu mera dekorerade. Men vi lyckas inte få svar på allt.

Hon är nöjd med det hon sett hittills.

– Hantverkarna är väldigt skickliga och det är lätt att samarbeta med församlingen och alla inblandade.

Kyrkbänkar åker ut när Nykarleby kyrka renoveras

De fasta bänkarna i norra och västra korsarmarna åker ut, ett litet kök byggs längst bak, en trappa till läktaren tas bort och enplansgolv läggs i hela kyrkan. Det är några synliga förändringar då Sankta Birgitta kyrka i Nykarleby renoveras.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

De fasta bänkarna längst fram ersätts av löstagbara bänkar för två personer som kan kopplas ihop, svängas eller helt tas bort enligt behov.

De nya bänkarna, som kommer att se modernare ut men ådras på samma sätt som de gamla, är ännu inte tillverkade. De blir lite bekvämare att sitta på med en femton graders lutning medan de gamla lutar åtta grader.

– Det ska bli spännande att se hur de upplevs i verkligheten och hur församlingen reagerar på dem, säger projektledaren **Daniel Wikström**.

Han är överraskad över att man får göra så pass stora förändringar i kyrkan.

– Jag trodde aldrig vi skulle få ta bort så många fasta bänkar.

Han är nöjd över samarbetet med museiverket och kyrkostyrelsen under arbetets gång.

– De säger också nej till våra förslag. Och det har gått bra att lösa problemen som uppstått vartefter som när man öppnat upp och det inte ser ut som man förväntat sig. Det handlar mycket om personkemi och att man lutar på varandra. När man är transparent är det mycket lättare för dem att godkänna åtgärderna.

Wikström har i enlighet med museiverkets direktiv dokumenterat varje steg av renoveringen.

– Nya åtgärdstillstånd ska följa de normer som gäller idag för utrymningsvägar. Vi måste ha signalbelysning i gångarna som gör att kyrkan kan evakueras i mörker. Museiverket varit måna om att få vara med och välja armaturer så att de smälter in.

Nu har man haft upp hela golvet och byggt upp det i en plan från ett nytt trossbotten. Kyrkan har kopplats till fjärrvärmenätet och man har installerat vattenburen golvvärme. Nu kan man ta sig fram i rullstol i hela kyrksalen.

Från vapenhuset kom man förr upp till läktaren genom två trappor på vardera sidan om huvudingången. Den ena trappan är nu borta och där bygger man nu ett teknikrum och en inva-WC.

Längst bak i kyrksalen, under orgelläktaren byggs på ena sidan av ingången ett pentrykök och café och på andra sidan ett vilorum.

Prislappen på renoveringen landar på mellan 2,3 och 2,4 miljoner euro.

– I det ingår inga flera överraskningar. De har redan upptäckts.

Henriikka Määttä studerar färglagren på kyrkans väggar.

Tomas Hattar lägger nytt golv.

Här kom man tidigare upp för en av trapporna till läktaren. Nu ser man taket till teknikrummet.

»Jag trodde aldrig vi skulle få ta bort så många fasta bänkar.«

De arkeologiska undersökningarna blev flera gånger dyrare än budgeterade 15 000 euro. De landade på 45-50 000 euro då arkeologerna fann mera att undersöka än förväntat. Det fanns benrester på över hundra platser under kyrkgolvet.

Wikström var också inkopplad som bollplank i Nedervetil kyrka 2017.

– Skisserna med löstagbara bänkar sågades då direkt av den dåvarande överarkitekten på kyrkostyrelsen. Man hann inte ens göra några ritningar.

I renoveringen ingår inte restaureringen av innertaket. Den kommer att göras i ett senare skede. Prislappen på den beräknas till mellan 700 000 och 800 000 euro. Det arbetet beräknas ta tio månader. Det kan jämföras med målnings- och ställningsentreprenaderna på sammanlagt 134 000 euro för den förestående målningen av innertaket i Nedervetil kyrka. Det enfärgade taket ska inte restaureras utan bara skrapas och målas till skillnad från det utsmyckade taket i Sankta Birgitta.

VI ÄR INTE ENSAMM

Vad gör man när det värsta händer? **Jennie Jakobsson** förlorde sin elvaåriga dotter i självmord. Hon och hennes bror **Daniel Jakobsson** berättar om att bygga ett liv där man försöker göra något gott av det som bara är sorg och maktlöshet.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**
ILLUSTRATION: **MALIN AHO**

I oktober åkte en grupp ungdomar från Matteus församling och projektkören Matteus Voice till Lycksele i svenska Lappland, där församlingens ungdomsarbetsledare Daniel Jakobsson växte upp. De skulle delta i en konsert som samlade pengar för organisationen Suicide Zero, som arbetar för att förebygga självmord.

Den första januari 2022 tog elvaåriga Bryna, eller Mica som hon själv hellre ville kallas, sitt liv. Hon är Daniel Jakobssons systerdotter och Jennie Jakobssons dotter.

– Det värsta har redan hänt. Det är en sådan markant skillnad på livet före och livet efter. Man kan inte gå tillbaka. Det jag var mest rädd för skedde. Det gör att jag tänker annorlunda om nästan allt, säger Jennie Jakobsson.

Daniel Jakobsson håller med.

– Det som hände har ändrat mig i grunden. Det har förändrat hur jag möter ungdomar med specialbehov. Tidigare tänkte jag mer på det breda perspektivet och på att allt skulle funka bra för de flesta. Men när jag hade konfirmandläger i sommar såg jag unga på ett annat sätt, sådana jag kanske inte hade lagt märke till tidigare. Jag såg Bryna i dem.

Hurdan var Bryna/Mica?

– Hon var en älva eller en pansarvagn. Hon kundesitta med och bara observera, man märkte liksom inte att hon var med. När hon var på dåligt humör var hon stark och bestämd och kunde också vara väldigt fysisk. Hon var en tänkare. Familjen var väldigt viktig för henne, säger Jennie.

Jennie Jakobsson har haft ensamvårdnad om sina fyra barn de senaste sju åren. Alla fyra har haft en npf-diagnos (en neuropsykitrisk funktionsnedsättning, till exempel adhd eller autism).

Brynas problem började med att skolan började kännas knepig. Hon stannade hemma.

– Steget mellan trean och fyran är ganska stort, både gällande vad man måste göra skolmässigt och vad som händer i kroppen. Då bör-

jade det bli jobbigt för henne, säger Jennie.

Skolan gjorde en kartläggning och man gjorde en adhd-utredning. Hon väntade också på en utredning gällande autism.

– Hon hade kanske mer drag av autism än av adhd, men den utredningen måste hon stå i kö för. Hon stod i kö i ett år och fick aldrig göra den, säger Jennie.

Bryna var inte den som störde någon under lektionen. Hon var den som satt tyst och lyssnade. Men när hon inte ville gå i skolan längre verkade hon falla mellan alla stolar.

Hon började ha självskadebeteende. Skolan väntade på vad barn- och ungdomspsykiatri (BUP) skulle göra och socialtjänsten sa att det här är ju BUP:s bord. Hon fick depressionsmediciner men inget samtalsstöd.

»Hon var en älva eller en pansarvagn.«

– För Bryna var familjen jätteviktig och hon var trygg med oss, men hon hade svårt med att tolka situationer i skolan, med kompisar och med lärare. Den sociala delen var svår. I skolan var hon den som satt tyst och inte frågade, och sedan kom hon hem och exploderade. Och sedan fick jag ringa fröken och fråga vad som hänt. Hon höll mycket inom sig själv, och ville försöka förstå, ville passa in.

Hon såg allt hon missade

Hon hade många frågor kring det som pågick. Vad var det de andra barnen förstod som inte hon förstod? Hon såg att klasskompisarna klarade av en hel dag i skolan – varför klarade inte hon samma sak?

– Hon såg allt hon missade. De andra gjorde saker tillsammans i skolan, men för att hon var hemma började hon tappa kompisar. Ändå var hon omtyckt och hade många vänner.

Bryna testade att sjunga i kör, testade att

träffa de kompisar hon var tryggast med.

– Men hon blev för stressad av det och det blev bara kaos.

Problemet bollades mellan skolan och socialtjänsten och ingen ville riktigt ta ansvar. Nästan hela år 2021 var hon hemma, och gick inte alls i skolan.

– Hon var väldigt tydlig med sitt självskadebeteende och kunde prata om det. Men det blev kanske lite för mycket för hennes äldre syskon, som också mådde dåligt. Men hon var väldigt hjälpsökande och kunde förstå vad som inte var bra.

Ofta kommunicerade hon genom att skicka videosnuttar till Jennie.

– Många av våra samtal gick så att hon satt på sitt rum och jag i vardagsrummet och vi snapchatade fram och tillbaka. Hon försökte förklara hur hon kände sig genom videor hon skickade till mig.

Eftersom barn- och ungdomspsykiatri inte hade personal att ta hand om problemet blev det så att Jennie stannade hemma för att övervaka och ta hand om Bryna. Det fick hon bidrag för. Den sista november var det BUP-träff och då berättade Bryna att hon slutat ta sina depressionsmediciner.

– Hon berättade att hon inte tyckte att hon hörde hemma på den här jorden. Sköterskan sa: Det är ju jätteallvarligt att du sparat dina mediciner, kan du ge dem till mamma när du kommer hem?

Sköterskan skulle tala med en läkare. De ville att Bryna skulle påbörja medicineringen igen, så att Jennie skulle övervaka att tabletterna verkligen svaldes. Så trappades medicineringen upp igen.

Det gick några veckor. Det blev jul. Bryna åkte pulka tillsammans med sina kusiner, hela storfamiljen samlades i Lycksele, också Daniel. Allt kändes bra, tryggt, vanligt och glatt.

Jennie bröt ihop och skrek

– På nyårsdagen var det en kompis som ville

A MED VÅR SKULD

komma och hälsa på Bryna. De hade jätteroligt. De åt glass, spelade piano och scrollade på tiktok. Och jag tänkte: så skönt att få börja det här året med något som känns vanligt, säger Jennie.

Kompisen åkte hem. Bryna tog melatonin, som hon brukade göra varje kväll, hon gick in på sitt rum för att lägga sig. Klockan tio tittade Jennie till henne, som hon brukade göra. Då hittade hon Bryna livlös. Hon började med hjärt- och lungräddning. Någon ringde 112. Föräldrarna och Daniel åkte genast hem till Jennie, och hann fram medan ambulanspersonalen fortfarande försökte återuppliva Bryna.

Efter ett tag åkte de till akuten. Vårdarna försökte rädda Brynas liv i 51 minuter.

– Jag åkte till akuten i polisbil, men jag minns inget av det. Jag satt i ett rum med en polis som stödde mig, men jag visste inte att familjen var i väntrummet. Jag pendlade mellan ”det här kommer inte gå” till ”de kanske kan göra något”. Sedan kom en polis in och sa att det inte gick att rädda Brynas liv. Då bröt jag ihop och skrek. Det var som om någon slet ut ryggmärgen ur bröstet på mig.

I och med jobbet som barnledare i Svenska kyrkan hade Jennie ett brett kontaktnät. Hemmet fylldes av vänner och kolleger som ville stöda. Men familjen måste flytta ut ett tag på grund av brottsplatsundersökningen.

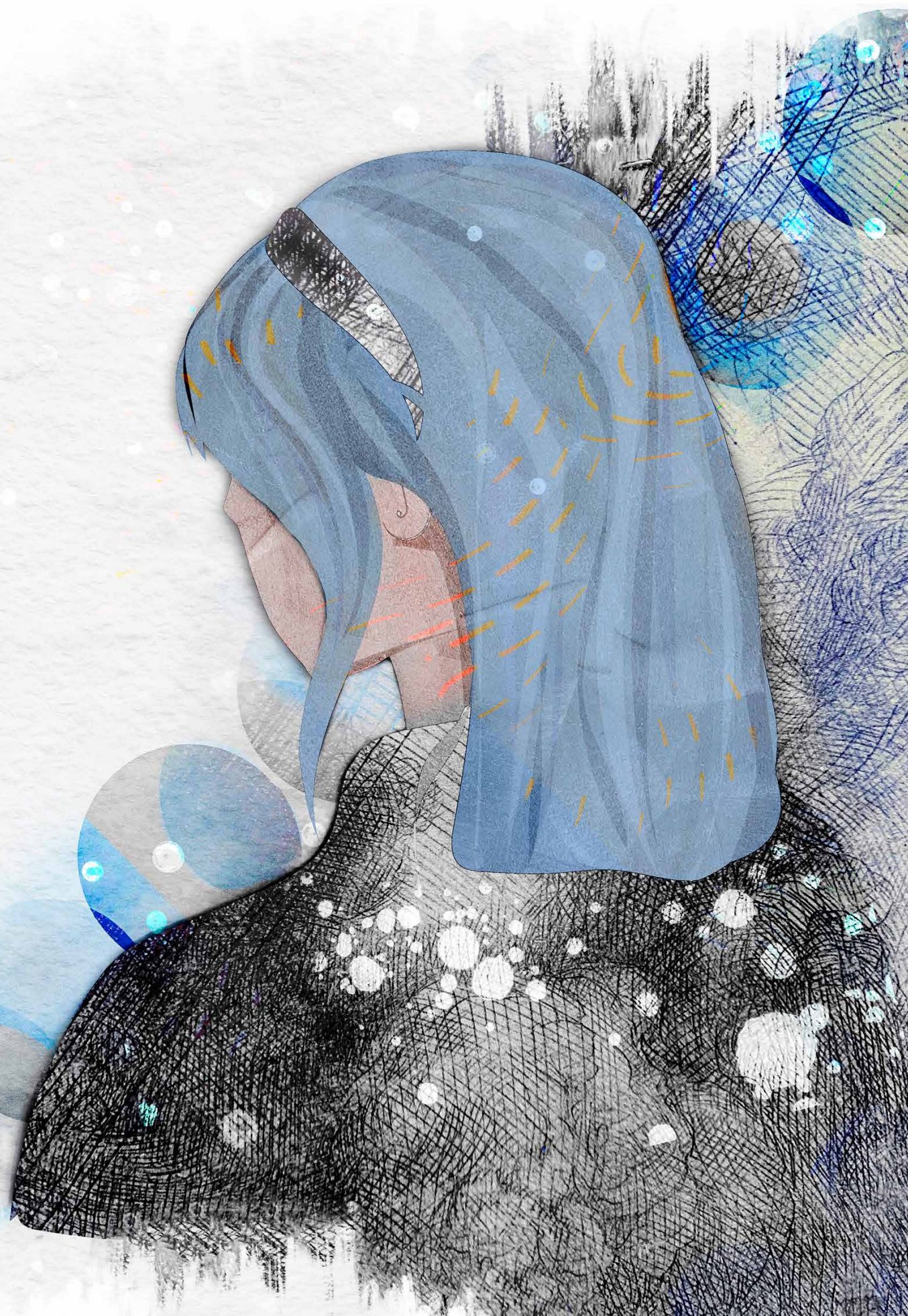
– Och det kändes ju jobbigt att bo kvar i den lägenheten. Nu har vi flyttat.

Vad missade jag?

Jennie har, som väntat, hamnat i en känsla av skuld.

– Vad kunde jag ha gjort annorlunda? Vad missade jag? Varför kämpade jag inte hårdare för att hon skulle få samtalskontakt?

Forts. på följande sida. ►

Daniel och Jennie Jakobsson har också i år firat jul tillsammans hemma i Lycksele. FOTO: PRIVAT

Jennie tror inte att Bryna ville dö. Hon prövade, men ett barn har inte samma konsekvens-tänk som en vuxen.

– Jag har också lärt mig att det inte finns någon forskning om självmord och barn i den här åldern, för man tror inte att barn begår självmord. Samtidigt går det ner i åldrarna hela tiden.

Därför började hon med en insamling för Suicide Zero. Hon vet ju att många andra barn mår illa, och hon vet att självmord är smittsamt.

– Jag kan inte sitta och vara tyst. Det som hände oss får inte hända igen.

Hur har du orkat genom det här året?

– Jag har orkat för att jag har tre andra barn och för att jag har min familj. Jag har vänner som stöttar. Jag orkar för att jag är lösningsfokuserad och tänker: Jag går inte med på det här. Jag kunde inte hjälpa Bryna, men jag kan inte vara tyst om jag kan säga något som gör att det inte drabbar någon annan.

Jennie Jakobsson tycker att man måste prata också med barn om självmord. Barn vet ändå – det finns så mycket om det på nätet.

– Det är saker som vi vuxna är rädda för att prata om, men barnen är redan inne i det. Många överlevare har kontaktat mig och berättat hur lättade de är över att jag vågar prata om själv-

»Gud är liksom också lite medskyldig.«

mord, för det är många vuxna som inte vågar.

Daniel Jakobsson håller med henne.

– När vi åkte till Lycksele med ungdomarna från Matteus fick de höra Jennie berätta om Bryna, och de fick besöka Brynas grav om de ville. För ungdomarna kändes det jätteviktigt. Unga är kanske bättre på att prata om det här än vi, för de lever i det.

Meningen föds ur vad man gör

Jennie Jakobsson tänker att det absolut inte finns någon mening med att Bryna dog.

– Det är bara grymt. Meningen föds ur vad man gör med det.

– Det svåraste är tanken att det inte spelar någon roll vad jag gör nu, för jag kommer aldrig att få henne tillbaka. Det känns hårt.

Har du varit arg på Gud?

– Jag tänker så här: livet är orättvist. Och det är svårt. Jag tänker inte att det är Gud som gör det här, vi människor har fri vilja. Men vi kan kanske ändra på saker och ting. Vi kan göra små saker, vi kan se andra människor och vi kan hälsa på någon på stan.

Daniel säger att han aldrig vill komma ifrån sin skuld över att han inte gjorde mer.

– Jag tänker: vi gjorde ju inte tillräckligt. Många

säger: ni gjorde vad ni kunde, det är inte ert fel. Jag köper inte det. Nu i efterhand kan jag tänka: kanske skulle hon leva idag om jag bott i Lycksele.

Han säger att familjen bad så tusan på väg till akuten.

– Men Gud hjälpte inte där. Det skulle man kunna vara jättebesviken på. Men jag vet av erfarenhet att det inte är så Gud fungerar, att om man ber tillräckligt så gör han eller hon som man vill. Men jag har inte heller känt att Gud gett mig kraft.

Det han framför allt känner är att han får komma till Gud med sin skuld.

– Syndabekännelsen har blivit helt annorlunda för mig. Jag kommer liksom till Gud och säger: Jag räckte inte till och jag räcker inte till idag. Nu har det blivit så tydligt: vi räcker inte till som människor.

Jennie tycker det är skönt att hon som förälder inte är ensam med sin egen skuld över Brynas självmord.

– Gud är liksom också lite medskyldig. Det finns något skönt i att kunna säga det också: ”Jag hade faktiskt förväntat att kunna få lite mer stöd. Det var inte så här jag tänkte att mitt liv skulle vara. Du var inte riktigt snäll just nu.” Det finns en tröst i det.

Tänk om vi gick till prästen?

DET ÄR ingen större nyhet att den andel av befolkningen som mår mentalt dåligt ökar. Häromveckan stötte jag på en intressant diskussion med en person som forskat i mental hälsa. I ett sidospår konstaterade han att det skett en förändring i hur vi ser på ångest, depression och annat psykiskt illamående.

FÖRR I TIDEN gick den som hade ångest inte till läkaren utan till prästen, eftersom mental hälsa ansågs vara något som hörde till den andliga och existensiella sfären. Sedan dess har vi gjort stora vetenskapliga framsteg i hur vi ser på mental hälsa och ohälsa och idag hänför vi ångest och depression nästan helt till sjukvården. Det som behövs är inte en andlig diskussion utan medicin och terapi. Forskaren frågade sig dock om pendeln eventuellt svängt för långt. Har vi förenklat människans inre för

mycket när vi tror att illamående enbart är en medicinsk fråga? Borde vi återupptäcka det andligas betydelse? Förståelsen av mental hälsa och illamående har odiskutabelt medicinska och vetenskapliga grundstenar som vi inte behöver förneka, men finns det en andlig dimension vi ibland missar?

UR ETT kristet perspektiv låter det rimligt: människan är en helhet av kropp, själ och ande. Men ur det perspektivet blir en följdfråga också om det rent av kan vara så att sekulariseringen bidrar till att allt fler av oss mår dåligt? Inte så att de som lider av ångest och depression skulle vara mer sekulariserade än andra. Det förefaller orimligt eftersom också de av oss som bejakar det andliga ju kan må psykiskt dåligt.

»Kan det psykiska illamåendet vara ett symptom på att vi inte känns vid människans andliga behov?«

MEN KAN man tänka sig att illamåendet hos en del människor är symptom på att ett sekulariserat samhälle inte känns vid människans andliga behov? Tänk om de andliga behoven är lika grundläggande och viktiga som de rent fysiska eller psykologiska? Är mitt behov av att få tro på något eller ingå i något större än mig själv rent av lika viktigt som mitt behov av mat och vatten eller mitt behov av bekräftelse och kärlek? Och kommer en del av vårt illamående just av det faktum att vi lever i en tidsanda som sagt att de här behoven är inbillade och därför kan bortses från?

IFALL DET finns en koppling mellan illamående och andlighet får kyrkan en rätt intressant uppgift. Vi kan dela det tunga och svåra, men vi kan också i viss mån peka på en lösning. Människan behöver något större och vi känner den Störste. Kanske vi inte behöver tona ner det andliga för att uppfattas som mer lättsmälta, utan istället betona det eftersom det resonerar mot ett grundläggande mänskligt behov.

Mats Björklund är jordbrukare från Pedersöre.

JAG HAMNADE ...

Under vinjetten "Jag hamnade på" hamnar vi på överraskande ställen, antingen fysiskt eller mentalt.

Under vårt äppelträd

Det finns äpplen som aldrig blir mos eller must, som endast förblir något att vila blicken på. Men det räknas det också. Det får bli min ledstjärna detta år.

Ulrika Hansson

HEIDI JUSLIN-SANDIN

Att bli sedd

DET VAR en helt vanlig onsdag för ganska länge sedan. Jag var på jobbet och vi höll på att avsluta veckomötet. Kaffet var urdruckat och jag radade muggarna på varandra, redo att bära dem till köket. Jag trodde att jag betedde mig som jag brukar, som om inget hade hänt, som om allt var som vanligt. Då jag klev ut med kaffemuggarna i högsta hugg stannade en kollega mig i dörren och såg på mig en stund och frågade: Hur är det med dig? Egentligen?

Någonting inombords rörde hos mig. Ja, jag mådde ju inte alls bra. Jag hade haft ångest i flera månader, men jag trodde att ingen såg, att ingen märkte. Och så plötsligt står min kollega där och hon ser rakt igenom min fina fasad. Hon ser att jag under ytan inte alls var glad eller nöjd, utan rädd och ängslig. Hon fångar upp mig i sin blick. Och jag får vara precis den jag är i den stunden. Jag blir sedd och bekräftad, trots att mitt inre är i spillror, eller kanske just därför.

»Kärlekens blick, som ser utan att döma. I den blicken sker underverk.«

JAG TROR att det är något av det här som kvinnan vid Sykars brunn erfar. Hon blir sedd. Jesu blick når under ytan och ser det som är sönder. Hennes drömmar och förväntningar på livet var knappast höga. Hon som tajmade sitt besök till brunnen så att hon med säkerhet inte skulle möta någon annan. Och så kommer han, Jesus, med den där blicken som spränger alla murar och röjer alla hinder. Kärlekens blick, som ser utan att döma. I den blicken sker underverk. Där finns förlåtelse, upprättelse och nåd.

Gud kallas också ibland för Seendets Gud och i Jesu blick får vi bli sedda och bekräftade, där får vi också vila. Vara oss själva, helt och fullt. Vila i kärlekens blick.

Heidi Juslin-Sandin är präst och jobbar som stiftssekreterare för personalvård vid domkapitlet. **Hon hoppas** på ett gott nytt år – både lokalt och globalt. **Hennes tips** är att förgylla vardagen genom att bjuda vännen, grannen, kollegan eller någon helt okänd på en kopp kaffe eller te och bara prata en stund.

SÖNDAG 15.1.2023, Andra söndagen efter trettondagen

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

handlar om **bröllopet i Kana**. Under bröllopet förvandlar Jesus vatten till vin, och det beskrivs som det första mirakel som Jesus utför. Jesus låter nu människor se Guds väldiga gärningar. Temat för söndagen är **Jesus uppenbarar sin gudomliga kraft**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

2 Mos. 17:1–6

ANDRA LÄSNINGEN

Upp. 22:16–17

EVANGELIUM

Joh. 4:5–26

”Den som dricker av det vatten jag ger honom blir aldrig mer törstig. Det vatten jag ger blir en källa i honom, med ett flöde som ger evigt liv.”

Läs mera i Joh. 4:5–26.

Psalmförslag

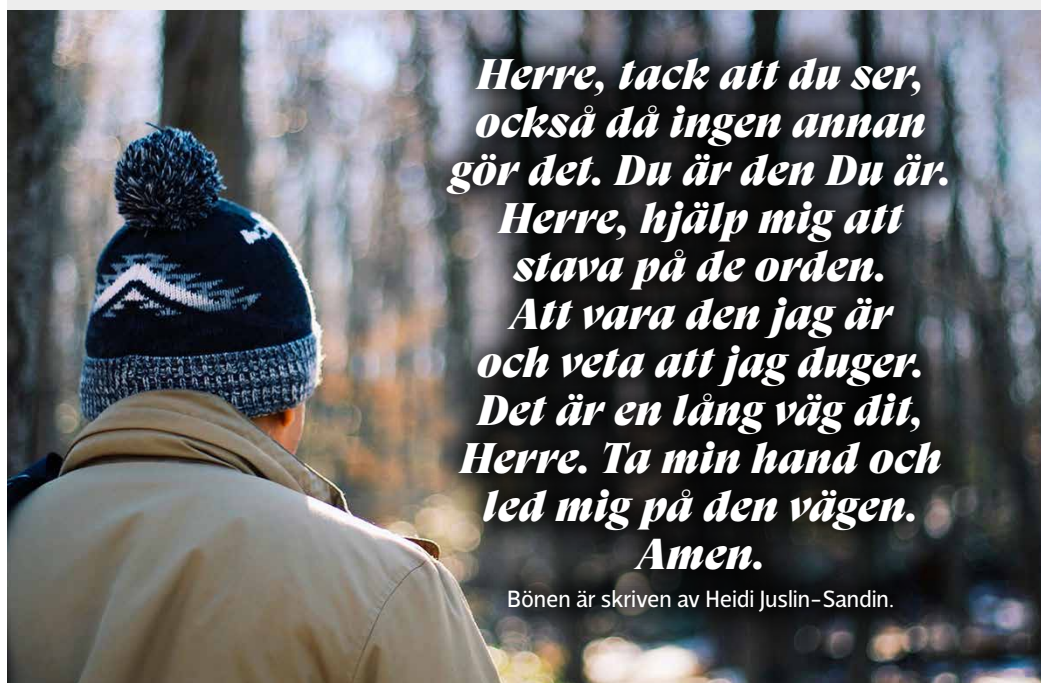
805

822

876

932

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Herre, tack att du ser, också då ingen annan gör det. Du är den Du är. Herre, hjälp mig att stava på de orden. Att vara den jag är och veta att jag duger. Det är en lång väg dit, Herre. Ta min hand och led mig på den vägen. Amen.

Bönen är skriven av Heidi Juslin-Sandin.

SÖNDAG 22.1.2023, Tredje söndagen efter trettondagen

Nästa söndag

kan kallas **trons söndag**. Nu har Jesu offentliga verksamhet börjat. Genom att undervisa och bota sjuka uppenbarade Jesus sin gudomliga härlighet. Han gjorde under, och många kunde vittna om hans makt. Temat för söndagen är **Jesus väcker tro**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 30:18–21 eller
2 Kung. 5:1–15

ANDRA LÄSNINGEN

Hebr. 11:1–10

EVANGELIUM

Joh. 4:39–42

”Många samarier från den staden hade kommit till tro på Jesus genom kvinnans ord när hon försäkrade: Han har sagt mig allt som jag har gjort.”

Läs mera i Joh. 4:39–42.

Psalmförslag

278

398

103

875

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

Sö 15.1 kl. 12.15 Högmässa: Domkyrkan.

Må 16.1 kl. 10 Motion och mission: Träff vid gångbron, östra sidan vid ån

Kl. 14 Kaffeandakt: Café Ankaret, Runebergsgatan 24

Ti 17.1 kl. 9.30 Familjeträff:

Sjötorp, Kråkö

kl. 12 Andakt och lunch: Lundagatan 5
Café Ankaret är öppet on-to kl. 10–13. Utställning av Irma Sikow ”Med pensel och penna”

On 18.1 kl. 10.30 Gaudeamuskörens terminsstart: Nya sångare välkomna! Svenska församlingshemmet.

kl. 17 Missions och bibelkväll:

Café Ankaret. Erik Vikström medverkar

To 19.1 kl. 9 Familjeträff:

Domprostgården

Sö 22.1 kl. 12.15 Högmässa: Domkyrkan. Välsignelse av nyanställda

Må 23.1 kl. 10 Motion och mission: Träff vid gångbron, östra sidan vid ån

kl. 13 Sjömansmissionskretsen:

Café Ankaret

Ti 24.1 kl. 12 Andakt och lunch:

Lundagatan 5

Café Ankaret är öppet on-to kl. 10–13. Utställning av Irma Sikow ”Med pensel och penna”

On 25.1 kl. 13 Mariakretsen: Musikrum

To 26.1 kl. 9 Familjeträff:

Domprostgården

Kl. 14 Kråkökretsen: Sjötorp, Kråkö

Kl. 13.30 Missionskretsen: musikrummet

SIBBO

Mer info om vår verksamhet hittas på
www.sibbosvenskaforsamling.fi.

To 12.1 kl. 18 Kyrkokör: Kyrkoby församlingshem. Terminsstart. Med Lauri Palin.

To 12.1 kl. 18.30 Kvinnor mitt i livet: Prästgården. En diskussionsgrupp för kvinnor. Terminsstart. Med Katja Korpi.

Fr 13.1 kl. 10 Bönepromenad: start vid Kyrkoby församlingshem. Terminsstart. Med Lena Blomstedt.

Sö 15.1 kl. 10.30 Startsondag:

Juni 1–konfirmandgruppen. Prästgården.

Sö 15.1 kl. 12 Familjemässa: Sibbo kyrka.

Må 16.1 kl. 14 Diakonisyföreningen:

Prästgården. Terminsstart.

Med Lena Blomstedt.

On 18.1 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

Terminsstart.

On 18.1 kl. 12 Åttaeuros lunch:

Kyrkoby församlingshem.

On 18.1 kl. 13 Musikkubb: Kyrkoby församlingshem. För barn i åk 1–2.

Terminsstart. Med Camilla Wiksten–Rönnebacka och Christer Romberg.

To 19.1 kl. 13 Box missionskrets: Möte i Tabor i Box. Terminsstart.

To 19.1 kl. 13.30 Musikkubb: Söderkulla kyrka. För barn i åk 1–2. Terminsstart.

Med Camilla Wiksten–Rönnebacka och Christer Romberg.

Fr 20.1 kl. 10 Kaffekören: Prästgården.

Terminsstart. Med Lauri Palin.

Lö 21.1 kl. 18 Församlingkväll: Kyrkoby församlingshem.

Sö 22.1 kl. 10.30 Startsondag:

Juni 2–konfirmandgruppen. Prästgården.

Sö 22.1 kl. 12 Högmässa: Sibbo kyrka.

Må 23.1 kl. 14 Kyrkoby missionskrets: Kyrkoby församlingshem. Terminsstart.

On 25.1 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka. Nattvard.

To 26.1 kl. 19 Ekumenisk bönekväll:

Gesterby missionshus. Olle Granqvist medverkar.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

HÖGMÄSSOR:

Olars kyrka sö 15.1 kl. 10.30 mässa.

Erkko, Kronlund. Kyrkkaffe.

Esbo domkyrka sö 15.1 kl. 12.15. Kanckos, Brunell.

Olars kyrka sö 15.1 kl. 17. Babykyrka öppen för alla men speciellt för familjer där barnet döpts under det senaste året (jan–dec 2022), mor- och farföräldrar, faddrar är välkomna. von Martens, Kronlund. Lätt mat och kaffeservering.

Karabacka kapell sö 22.1 kl. 10 mässa.

Kanckos, Brunell. Kyrkkaffe.

Esbo domkyrka sö 22.1 kl. 12.15. Erkko, Malmgren, Kronlund.

Familjeklubbar för föräldrar och små-

barn: Vi träffas på följande platser kl.

9.30–11.30: Sång och lek i Sökö kapell varje ti. Esbo domkyrkas församlingsgård varje on. I Mattby kapell Imse Vimse varje to. I Köklax kapell varje fre.

Symamsellerna: Ti 24.1 kl. 16–19 träffas handarbetsgruppen som stickar och handarbetar till förmån för mission och internationell diakoni. Vita huset, Prästgårdsgatan 1.

Samlingar för daglediga: To kl. 13–14.30. Torsdagsträffen 26.1 i Södrick kapell med program och samvaro och andakt. Välkommen!

Diakonin stöder och hjälper: Ta kontakt med diakonerna; Nina 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi, Taina 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi samt WhatsApp eller elektronisk tidsbokning; asiointi.espoonseurakunnat.fi. Mer info esboforsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtalshjalp.

Esbo svenska församlings kansli på

Kyrkogatan 10: Vi betjänar per telefon

må–fre kl. 9–13 och e-post. Kansliet öppet för besök må och to kl. 9–13.

Bokning av dop, vigsel och jordfästning

samt beställning av ämbetsbetyg och

släktutredningar: Esbo regioncentralregister, betjäning per telefon och e-post

må–ti kl. 9–15 och on–to kl. 9–12, fre stängt. 09 8050 2600, keskusrekisteri.espool@evl.fi, Bokningstjänster,

09 8050 2601, varauspalvelut.espool@evl.fi.

Begravnings-tjänster, 09 8050 2200, hautatoimisto.espool@evl.fi.

GRANKULLA

Sö 15.1 kl. 10: Tvåspråkig högmässa i kyrkan, Ulrik Sandell, Mimosa Mäkinen, Teija Palolahti. Finska församlingens damkör AccaBella medverkar. Välsignelse av nya förtroendevalda. Kyrkkaffe i övre salen.

Ti 17.1 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

Kl. 13: Sångstund för pensionärer i nedre salen, Barbro Smeds.

Kl. 13.30: Tisdagsträffen i övre salen. Catherine Granlund, Barbro Smeds. Christina Haralds berättar om sina år i Bangladesh

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig mentalvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

Kl. 18: Graziakören i kyrksalen, Heli Peitsalo. Nya sångare välkomna! Mera info av Heli Peitsalo 050–5318 072.

On 18.1 kl. 14: Kyrkosyföreningen i övre brasrummet.

kl. 17–19.30: Familjekväll i Grankulla kyrka med matservering, program och andakt, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

kl. 17.45–19: Mammakören Änglaklang i kyrksalen. Nya sångare välkomna! Mera info av Heli Peitsalo 050–5318 072.

To 19.1 kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Carola Wikström.

kl. 16.30–18: Livskraft i övre brasrummet, Carola Wikström. Mer info och anmälningar till carola.wikstrom@evl.fi eller 050 343 6885.

Lö 21.1 kl. 15–18: Stickcafé för dig som är handarbetsintresserad, i Sebastos. Förhandsanmälan till Daniela Hildén 050 443 0045.

Sö 22.1 kl. 12: Högmässa, Daniel Nyberg, Jona Granlund, Heli Peitsalo. Kaffe i nedre salen.

Må 23.1 kl. 18–20: Bibelstudium med Torsten Sandell i övre brasrummet.

Ti 24.1 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

kl. 15: Glad idag – tvåspråkig mentalvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

kl. 18: Graziakören i kyrksalen,

Heli Peitsalo.

On 25.1 kl. 14: Kyrkosyföreningen i övre brasrummet.

To 26.1 kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Kl. 16.30–18: Livskraft, i övre brasrummet, Carola Wikström. Mer info och anmälningar till carola.wikstrom@evl.fi eller 050 343 6885.

KYRKSLÄTT

Sö 15.1 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka

To 19.1 kl. 10: Terminsstart för

Förmiddag på Hörnan

Fr 20.1 kl. 13: Effa på Hörnan

Lö 21.1 kl. 10–14: Temalördag i Ellen

Sö 22.1 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka

Må 23.1 kl. 18.30: Sång och bön i

S:t Mikael's kyrka

Ti 24.1 kl. 13.30: Seniorgruppen inleder vårsången

To 26.1 kl. 10: Förmiddag på Hörnan

Tisdagsträff – en samtalsgrupp för

vuxna: Vi samlas och samtalar, dricker kaffe, och den som vill får handarbete eller pyssla för missionen. Vi träffas varannan vecka med start 17.1, i Veikkola församlingshem kl. 12–14

www.kyrkslattsforsamlingar.fi

tel. 040 350 8213

TAMMERFORS

Sön 15.1 kl. 11 Gudstjänst: i Svenska Hemmet, Janne Heikkilä, Anna Arola

MATTEUS

Föda utan rädsla

Välkommen med på förlossningsförberedande kurs som riktar sig till både den födande och stödpersonen. Kursen ger förståelse för hur kroppen och känslorna samverkar under födandet samt praktiska verktyg att använda under förlossningen. **Föda utan rädsla–profylaxkursen hålls 29.1 kl. 14–18.** Anmälningar och frågor: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi / 09 2340 7324 Daniela är Föda utan rädsla–instruktör och doula

Tis 17.1 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet, anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, tfn 040 804 8587
Tis 17.1 kl. 12.30–15.45 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6
Ons 18.1 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet, årets start, Kim Rantala är med.
Ons 18.1 kl. 18.30 A-män bastukväll: De Gamlas Hem, Aleksanterinkatu 19, förhandsanmälan senast tors. 12.1 till kyrkoherde Janne Heikkilä, tfn 040 649 1442
Sön. 22.1 kl. 11 Högmässa: i Svenska Hemmet, kyrkkaffe, Janne Heikkilä, Paula Sirén
Tis 24.1 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet, anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, tfn 040 804 8587
Tis 24.1 kl. 12.30–15.45 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6
Ons 25.1 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet, Vinterjazz
Måndag, onsdag, torsdag kl. 15–18 och tisdag kl. 16–18. Telefonjour för familjer om neuropsykiatriska syndrom: (bl.a. adhd, autism) samt inom utmanande beteende hos barn och ungdomar, lösningsinriktad neuropsykiatrisk coach och barnledare Piu Heinämäki, tfn 040 804 8587

VANDA

Fre 13.1 kl.10–11 Musiklek: Välkommen med på musiklek för ca 1–4 åringar med vuxen i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.
Fre 13.1 kl.14–15.30 Babyrytmik: Välkommen på babyrytmik för ca 3–6 mån med vuxen i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.
Fre 13.1 kl.14 Folkhälsans veckomässa i Folkhälsanhuset: Anu Paavola, Anders Ekberg.
Sö 15.1. kl.10 Högmässa: i Helsing kyrka S:t Lars. Sini Aschan, Anders Ekberg.
Ons 18.1 kl.14 Dickursbykretsen: i Folkhälsanhuset.
Ons 18.1 kl.18 Sångstund: i Dickursby kyrka. Kom och sjung samt trivas med din röst.
Ons 18.1 kl.18–20 Ungdomskväll: i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.
Fre 20.1 kl.10–11 Musiklek: Välkommen med på musiklek för ca 1–4 åringar med vuxen i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.
Fre 20.1 kl.14–15.30 Babyrytmik: Välkommen på babyrytmik för ca 3–6 mån med vuxen i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.

Sö 22.1 kl.10 Högmässa: i Helsing kyrka S:t Lars. Anu Paavola, Anders Ekberg.
Ons 25.1 kl.18 Sångstund: i Dickursby kyrka. Kom och sjung samt trivas med din röst.
Ons 25.1 kl.18–20 Ungdomskväll: i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.
To 26.1 kl.13 Sottungsby–Håkansböle pensionärskrets: i Håkansböle kyrka.
To 26.1 kl. 14–16 The Message Club: i Dickursby kyrka. Anmälningar till Heidi Salminen 0503301828.
Fre 27.1 kl.10–11 Musiklek: Välkommen med på musiklek för ca 1–4 åringar med vuxen i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.
Fre 27.1 kl.14–15.30 Babyrytmik: Välkommen på babyrytmik för ca 3–6 mån med vuxen i Dickursby kyrka på våning 2 i utrymmet Kärlek.
Sö 29.1 kl.10 Högmässa: med välsignelse av förtroendevalda i Helsing kyrka S:t Lars. Kristian Willis, Anders Ekberg.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Johanneskyrkan, Höbergsgatan 12
www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

GUDSTJÄNSTER:

Sö 15.1, högmässor: kl 10 i S:t Jacobs kyrka, kl 12 i Johanneskyrkan.
Ons 18.1, veckomässa: kl 18 i Johanneskyrkan.
Sö 22.1, högmässor: kl 10 i S:t Jacobs kyrka, kl 12 i Johanneskyrkan.
Ti 24.1, Tomasmässan kl 18: i Johanneskyrkan. Sofia Torvalds predikar.
Ons 25.1, veckomässa kl 18: i Johanneskyrkan.

GEMENSKAP:

Diakoniträff: i S:t Jacobs kyrka 19.1 kl.12–13.30. I fortsättningen ordnas träffarna varannan vecka.
Lördagsgruppen för män: 21.1 kl 10–11.30 i Hörnan. Träffar med förmiddagskaffe, samvaro och diskussion kring olika teman, bland annat ensamhet. Ledare: Mats Almqvist, samlas fem gånger under vårterminen (21.1, 11.2, 11.3, 15.4, 13.5). Kom med på en träff eller på alla. Anmäl dig till Mats per tfn: 040 571 3422 eller e-post: mats.almqvist@uwe.fi

Johanneskaffe på stan: 23.1 kl 14–16. Platsen meddelas senare på vår hemsida och i våra kanaler i sociala medier.
Träffpunkt: 24.1 kl 14–15.30 i Högbergssalen. Gäst: Maria Sten/KCSA: "Livet en gåva – en uppgift."

MISSA INTE! Samtalskväll med Sofia

Torvalds: 25.1 kl 18 i S:t Jacob. Om klimat-skam, med Liisa Mendelin och Tabita Nordberg.

FÖR FAMILJER OCH BARN:

Familjecafé: må och fre kl 9.30–12.30 i Hörnan, (från 9.1), samt i S:t Jacobs kyrka torsdagar 9.30–12.30 (från 12.1).

Musiklek: må och fre kl 10 i Hörnan, (från 9.1), to kl 10 i S:t Jacobs kyrka (från 12.1), ti i Arabiastrandens invånarhus, utrymmet Käntöpaikka, (från 24.1). – OBS! 16.1 hålls familjecaféet i Hörnan som vanligt, men utan musiklek och babyrytmik.
Fritids: må–to kl. 13–16.30 för åk 3–6 i S:t Jacobs kyrka på Drumsö, Kvarnbergsbrinken 1. Här kan du kocka, spela, skapa, leka ute m.m. Mellanmål kostar 1 €. Mera info: Axel Åberg, 050 408 4637.

Mera info om familjecaféet, babyrytmiken och musikleken ger Stella Wahlström, 050 578 1444 eller Helena Holmérus 050 401 0390

MUSIK:

MISSA INTE! S:t Jacobskören inleder terminen: 17.1 kl 18.30–20.30 i S:t Jacobs kyrka. Välkommen med!
MISSA INTE! Roströsten inleder terminen: 19.1 kl 18.30–20.30 i körsalen intill Högbergssalen. Välkommen med!
MISSA INTE! Tomas vokalensemble inleder terminen: 24.1 kl. 18.30 i Körsalen intill Högbergssalen.
MISSA INTE! Passionärerna inleder terminen: 26.1 kl 10.30 i Folkhälsanhuset i Brunakärr. Välkommen med!
Mera info om våra körer hittar du på vår hemsida, helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Lunchmusik: ti kl. 12 i Gamla kyrkan.

Programmet för unga hittar du på ungdomsverksamhetens egen hemsida, johannesungdom.wordpress.com.

Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes. Följ oss på instagram och fb: @johannesforsamling.

MATTEUS

Mässor varje sö kl. 10 i Matteuskyrkan, utom de söndagar vi firar kvällsmässa
Kvällsmässa 1.1 kl. 18.00: i Matteuskyrkan. Talare Stefan Forsén. Barnhörna finns för de minsta. Kvällste efteråt.
Trettondagsmässa 6.1. kl. 10: med gästpredikant Maria Björkgren–Thylin
MU-mässa: (MatteusUngdom): Från och med den 11.1. Onsdagar kl. 17:30 + kyrkfika. Öppet hus för ungdomar från kl. 15.
Öppen bönegrupp: Molnet träffas den 26.1 i Matteuskyrkan kl. 18–19.30. Info och önskemål om förbön: Gun Holmström, tfn 040 759 6851 eller gunholmstrom@gmail.com.

BARN OCH FAMILJ

Musiklek tisdagar: Första träff 17.1 Klapp & klang kl. 10 (från 1 år uppåt) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) i Matteuskyrkan. Mera info: daniela.stromsholm@evl.fi, 050–596 7769.
Tweentisdag för åk 3–6: Första träff 17.1. Tisdagar kl. 14–17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m. Popkör kl. 15:30–16:15.
Pysselklubb: Första träff 19.1 För åk 1–2 i skolorna på Degerö, Brändö, Nordsjö och Botby, på eftistid torsdagar, varannan vecka. Mera info: catarina.barlund-palm@evl.fi, 050–380 3936.
Barnkör: Första träff 19.1 För åk 1–2 i skolorna på Degerö, Brändö, Nordsjö och Botby, på eftistid torsdagar, varannan vecka. Mera info daniela.stromsholm@evl.fi, 050–5967769
Popkör: Första träff 17.1 för barn i årskurserna 3–6. Tisdagar kl. 15.30–16.15 i Matteuskyrkan. Körledare: daniela.stromsholm@evl.fi, 050–596 7769
Sportklubb: Första träff 16.1 för åk 1–2 i Nordsjö, Rastis, Måndagar kl. 15–16
Föda utan rädsla-profylaxkurs 29.1 kl. 14–18: Förlossningsförberedande kurs för både den födande och stödpersonen. Kursen ger förståelse för hur kroppen och känslorna samverkar samt praktiska verktyg att använda under förlossningen. Anmälningar och frågor: Daniela Ströms-holm, daniela.stromsholm@evl.fi / 09 2340 7324. Daniela är Föda utan rädsla-instruktör och doula.

MUSIK

Kyrkokören: Första träff 17.1, över tisdagar kl. 18.30 i Matteuskyrkan. Körledare: niels.burgmann@evl.fi, 050–566 9418
Vår Ton: Första träff 18.1 för dig som aldrig vågat sjunga i kör men ändå skulle vilja försöka. Vi sjunger visor, kanon och

KYRKSLÄTT

Vill du vara med?

Kyrkslätt svenska församling har en e-postlista, för dem som vill få information om vår verksamhet direkt till sin egen e-post. Gå med på listan genom att fylla i en anmälan på vår hemsida eller ring pastorskansliet så lägger vi till dig, tfn 040 350 8213.

VANDA

Livskunskap för psykisk hälsa

Kurs i Psykisk första hjälp 1 startar i Dickursby kyrka fre 27.1. Kursen ger livskunskap för psykisk hälsa. Man kan främja den psykiska hälsan som den övriga hälsan. God psykisk hälsa ökar välbefinnandet och vi klarar bättre av utmaningar. Som kursledare fungerar Maria Hall–Pänttjä. Kursen börjar alltid med lunch och kaffe kl. 12. Anmälningar till Annakatri Aho 050 464 5068.

JOHANNES

Tomasmässa i Johanneskyrkan

Under vintern och våren firar vi Tomasmässa i Johanneskyrkan en tisdag i månaden, första gången 24.1. kl 18. Då predikar journalisten Sofia Torvalds. Tomasmässan är en form av gudstjänst, som främst skiljer sig från den vanliga gudstjänsten genom musiken, en större växelverkan med deltagarna och att många frivilliga hjälper till att ordna den.

schlager onsdagar mellan 15.30–16.30.
Ledare: Niels Burgmann. Ta gärna kontakt om du har frågor, 050–566 9418 eller niels.burgmann@evl.fi

GEMENSKAP

Stickklubben: Första träff 12.1 kl. 11–13 (jämna veckor i vår). Handarbete, inspiration och skratt. Mera info: Carita Riita-korpi, 050–380 3986.

Kansli: För tillfället är det fysiska kansliet stängt. Telefontid ti och to 10–14, tfn 09 2340 7300, matteus.fors@evl.fi.

Lokaler: Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3. (Matteussalen vän.1)

PETRUS

GUDSTJÄNSTER

Varmt välkommen på gudstjänst!

Högmässa: kl. 10 Munksnäs kyrka, söndagsskola för barn. Kl. 12 Äggelby gamla kyrka. 15.1 Metsäranta, Sandell. 22.1 Björk, Sandell. Kaffe efteråt.

Puls-gudstjänst: kl. 15.30 i Petruskyrkan. Puls är en en avslappnad söndagsgudstjänst med undervisning, gemenskap och lovsång. Kaffe efteråt. Barnkyrka och CoolKids för barnen. Välkommen!

BARNFAMILJER

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för aktuell info!

Musiklek: Välkommen på musiklek! Speciellt för dig med barn 0–5 år. Torsdagar kl. 10 i Hagasalen, första träffen 19.1. Kontakta Anne Koivula (@evl.fi) för mer info.

SJUNG I KÖR

Petrus vokalensamble: Välkommen alla nya körsångare! Vi sjunger i stämmor och uppträder sporadiskt. Kören övar i regel to kl. 18.30 i Äggelby gamla kyrka. Mer information av kantor Mathias Sandell (@evl.fi).

Lovsångsgruppen: För alla som gillar att sjunga! Lovsångsgruppen medverkar på Förbön och Tack. Övning före förböns-gudstjänsten varannan ti kl. 18.

BÖN OCH LOVSÅNG

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbacksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Förbön och tack: Ti 17.1 kl. 19. Tvåspråkig förbönsgudstjänst i Munksnäs kyrka. Ronny Thylin, Bengt Lassus. Barnpassning ordnas. Förbönstelefonen öppen må kl. 14.30–16.30, ons kl. 18–20, 09–2340 7171. Du kan även sända böneämnen per e-post eller post till kontaktuppgifterna ovan. Välkommen på plats eller följ med digitalt via Petrus facebook, www.facebook.com/petrusforsamling.
Rotad i Ordet: 16.1 kl. 18 i Petruskyrkan (obs, nytt ställe). Kom med på en resa djupare i Bibeln och bli rotad i din tro. Torsten Sandell.

Bönedyg: 21–22.1 kl. 17 i Petruskyrkan. Vi samlas som församling för att inleda det nya året med bön. Mer info: tuomas.metsaranta@evl.fi

GEMENSKAP

Disciple: Brinner du för lärjungaskap? Vill du vara delaktig i det Gud gör i vår tid? Välkommen på Disciple konferens – en av årets absoluta höjdpunkter! Datum: 27–29.1. Mer info på www.disciple.fi.
Krito-grupp: Vi samtalar bl.a. om liv, smärta, känslor och självkänsla,

konfidentiellt i en liten grupp. Vi samlas nio måndagar i Petruskyrkan kl. 18–20, med start 30.1. Du kan läsa mer om Krito på församlingens webbplats. Varmt välkommen med! Ta kontakt om du vill veta mer, och anmäl dig senast 23.1 per e-post: eva.hallvar@gmail.com. Deltagarantalet är begränsat.
Petra-frukost: Bli inspirerad och njut av morgonen! Petra är en skön förmiddag för kvinnor i alla åldrar, en plats att dela gemenskap och livsberättelser. 4.2 kl. 10 i Petruskyrkan.

ONLINE

Följ med Petrus församling: Instagram och facebook @petrusforsamling för andligt innehåll och för att hållas uppdaterad om vad som händer i församlingen!

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

GUDSTJÄNSTER

Sö 15.1 högmässa kl. 10: i Ekenäs kyrka.

Sö 22.1 högmässa kl. 10: i Ekenäs kyrka.

Musikandakt kl. 16: i Snappertuna kyrka. Temat ”Vägen vidare”, psalmer om tro och trygghet och juliga duetter. Irina Merenkova, violin, medverkar.

Allkristen bönekväll on 18.1 kl. 18.30:

i Ekenäs församlingshem. I samarbete med kristna församlingar i Ekenäs.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Fre 13.1 kl 18 Israelisk dansövning:

Församlingshemmet. Viveca Unnéus.

Sö 15.1 kl 10 Högmässa: Ingå kyrka.

Tom Sjöblom, Marianne Gustafsson-Burgmann.

Må 16.1 kl 13.15–15 Pysselklubb för barn i lågstadieålder: Församlingshemmet. Nylund.

Ti 17.1 kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppiset öppet: Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Ons 18.1 kl. 13–16.30 After school för barn i lågstadieålder: Församlings-

hemmet. Nylund.

– **kl. 14 Missionssyfoöreningen:**

Prästgården. Björklöf.

– **kl 19 Kyrkokören övar:** Församlingshemmet. Gustafsson Burgmann

To 19.1 kl. 10–12 Familjecafé: Församlingshemmets nedre våning. Nylund.

– **kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppis:**

Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 13–14.30 Minnes- och stödgrupp för närstående vårdare:** Prästgården. I sam-

arbete med Nylands Minneslots. Lindell.

– **kl. 18 Bönegrupp (tvåspråkig):** Strand-

vägen 11. Kakko.

Må 23.1 kl. 13.15–15 Einsteinklubb för barn i lågstadieålder: Församlings-

hemmet. Nylund.

– **kl. 18.30 Bibelgrupp:** Prästgården.

Hellsten.

Ti 24.1 kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppiset öppet: Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 18 Stick- och virkcafé:**

Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Ons 25.1 kl. 13–16.30 After school för barn i lågstadieålder: Församlings-

hemmet. Nylund.

To 26.1 kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppis: Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 18 Bönegrupp (tvåspråkig):**

Strandvägen 11. Kakko.

Mera information: www.ingaforsamling.fi

JOMALA

”Att sitta sig till stillhet”

Meditation i församlingshemmet.

Efter en kort intro sitter vi oss till inre stillhet och balans med hjälp av enkla böneord och tystnad. Vi lyssnar även till några av psaltarens ord och böner. I vår tid av så mycket oro och otrygghet är meditationen en väg till inre vila och lugn.

Tisdagar kl. 19 i Olofsgården, ingen anmälan. Ledare: Stig Gunnar Petrone. Alla varmt välkomna!

KARIS-POJO

Sö 15.1 kl. 10 Högmässa: i Karis kyrka.

– **kl. 12 Högmässa:** i Pojo kyrka.

Ons 18.1 kl. 8.30 Stillhetens bön:

i Pojo församlingshem.

Sö 22.1 kl. 10 Högmässa: i Karis kyrka,

gudstjänsten streamas också.

– **kl. 12 Gudstjänst:** i Pojo kyrka.

Må 23.1 kl. 14 Bibelgruppen: i Karis

församlingshem.

Närmare information om församlingens övriga evenemang finns på församlingen webbplats: www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

16.1. kl. 17.00–18.30 Kvällsfamiljeklubb:

med soppa i Virkby kyrka.

22.1. kl. 13.00 Högmässa: i Lojo

S:t Lars kyrka. Skriftskolan börjar.

Kyrkkaffe och kyrktaxi.

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:

Sö 15.1 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka,

Pär Lidén, Hanna Lehtonen.

On 18.1 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka,

Pär Lidén, Hanna Lehtonen.

Sö 22.1 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka,

Sara Grönqvist, Hanna Lehtonen.

On 25.1 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyr-

ka, Saara Maria Roto, Hanna Lehtonen.

Nagu kapellförsamling:

Sö 15.1 kl. 17: Kvällsmässa i Nagu kyrka,

Janette Lagerroos, Robert Helin.

Sö 22.1 kl. 11: Gudstjänst i Nagu kyrka,

Björn Vikström.

Houtskär kapellförsamling:

Sö 15.1 kl. 11: Högmässa i Houtskär kyrka,

Janette Lagerroos, Uma Söderlund.

Sö 22.1 kl. 11: Högmässa i Houtskär kyrka,

Janette Lagerroos, Uma Söderlund.

Iniö kapellförsamling:

Sö 22.1 kl. 13: Tvåspråkig högmässa i Iniö

kyrka, Saara Maria Roto, Robert Helin.

ÅBO

lör 14.1 kl 12 Konfirmationsmässa: Dom-

kyrkan. Kota-aho (pred), Wikstedt (lit),

Söderlund. Konfirmation av skribagrupp

1001 och 1005.

sön 15.1 kl 12 Högmässa: Domkyrkan.

Björkgren-Vikström (pred), Björkgren

(lit), Eklund, Söderlund. Gudstjänstgrupp

Sefanja medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe.

mån 16.1 kl 12–12.15 Lunchmusik: med Ensemble MMXX, Domkyrkan. Gästbesök av Ex Arte Lux.

– **kl 14 Missionskretsen:** Aurelia.

– **kl 18–20 Träff för unga vuxna:** Aurelia.

tis 17.1 kl 14.30–18.30 Ungdomshålan:

Aurelia.

– **kl 16.30 Tvåspråkigt informationstill-**

fälle: Åbo domkyrkas renovering: Dom-

kyrkan.

– **kl 18 Tyst meditation:** Aurelia.

ons 18.1 kl 10–12 Familjecafé: Papinholma

församlingshem. Ordnas i samarbete med

Folkhälsan i S:t Karins.

– **kl 13–15 Café Orchidé:** Aurelia.

– **kl 13 Frukostklubben:** Di Trevi (Aura-

gatan 1, Åbo). Anmälan senast 16.1 kl. 10

till Hedvig Långbacka, hedlu50@gmail.com.

– **kl 13.30–15.30 Barnhålan:** för (åk 3–6),

Aurelia.

tors 19.1 kl 18 Vardagsrum – på svenska:

S:t Karins kyrka. Alltid tid för diskussion!

Ordnas i samarbete med Marthaförbun-

det, Röda Korset, Folkhälsan i S:t Karins

och Åbo svenska församling.

sön 22.1 kl 12 Högmässa: Domkyrkan.

Grahn (pred), Liljeström (lit), Söderlund.

Gudstjänstgrupp Rut medverkar. Barn-

hörna. Kyrkkaffe.

tis 24.1:

– **kl 14.30–18.30 Ungdomshålan:** Aurelia.

– **kl 16.30 Tvåspråkigt informationstill-**

fälle: om Åbo domkyrkas renovering:

Domkyrkan.

– **kl 18 Tyst meditation:** Aurelia.

ons 25.1 kl 10–12 Familjecafé: Papinhol-

ma församlingshem. Ordnas i samarbete

med Folkhälsan i S:t Karins.

– **kl 13–15 Café Orchidé:** Aurelia.

– **kl 13.30–15.30 Barnhålan:** för (åk 3–6),

Aurelia.

fre 27.1 kl 10.30–12 Närståendecafé:

Kvartersklubben (Henriksgatan 9, Åbo).

Ordnas i samarbete med Folkhälsan,

Egentliga Finlands minnesförening och

Åbo svenska församling. Anmälan se-

nast 26.1 till Eva Björkqvist 040 516 5679

ÅLANDS PROSTERI

JOMALA

Sön 15.1 kl. 11 Högmässa: Äng, Hansen

Sön 22.1 kl. 11 Högmässa: Serell, Hansen

Tors 26.1 kl. 12 Sopplunch: Soppa, bröd

och kaka för 5€.

MARIEHAMN

Sö 15.1. kl. 11 Högmässa:

i S:t Görans kyrka, Greta Sundström och Birger Karlsson – dragspel

Ons 18.1 kl. 9 Morgonmeditation

+ andakt: i S:t Görans kyrka

To 19.1 kl. 11.30 Lunchmässa:

i S:t Görans kyrka

Sö 22.1 kl. 11 Ungmässa:

i S:t Görans kyrka

Ons 25.1 kl. 9 Morgonmeditation

+ andakt: i S:t Görans kyrka

To 26.1 kl. 11.30 Lunchmässa:

i S:t Görans kyrka

NORRA ÅLANDS FÖRSAMLING

15.1 kl. 11 Högmässa: i Geta kyrka.

Jon Lindeman, Johanna Evenson.

15.1 kl. 14 Högmässa: i Vårdö kyrka.

Outi Laukkanen, Johanna Evenson.

22.1 kl. 12 Högmässa: i Finströms kyrka.

Jon Lindeman, John-Adam Sjölund.

22.1 kl. 10 Högmässa: i Sunds kyrka.

Ingrid Björkskog, John-Adam Sjölund.

Familjekaféer, syföreningar, körer samt barngrupper startar vårterminen vecka 3.

På församlingens hemsida, www.norraalandsforsamling.ax finns mera information.

ECKERÖ-HAMMARLAND

S:t Lars kyrka i Eckerö

Andra söndagen efter trettondagen

Högmässa 15.1 kl 11 med Eva Williams och Kjell Frisk

Tredje söndagen efter trettondagen

Högmässa 22.1 kl 11 med Jean Banyanga och Pipsa Juslin

Övrigt

Klapp & klang: to kl 10.30 i Catharinagården (i Hammarland), terminstart 19.1

Catharina-Larskören: ons kl 18.30 i

Catharinagården, terminstart 18.1.

Syktresen: må jämna veckor kl 12.30 i Catharinagården, terminstart 23.1

Herrlunchen: sista to i månaden kl 12 i Catharinagården, terminstart 26.1, anmälan senast ti samma vecka till

pastorskansliet tel 38387.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Fre 13.1 kl. 14: Silvergruppen – dagssamling för alla daglediga.

Sö 15.1 kl. 11: Högmässa i kyrkan

Tis 17.1 kl. 13–18: Baltikumvännernas loppis har öppat

Ons 18.1 kl. 13.30: Månadsträff i

Korsbäck byagård

Fre 20.1 kl. 13.30: Månadssamling i

Molpe bykyrka

Sö 22.1 kl. 11: Gudstjänst i kyrkan

Ons 25.1 kl. 18.30: Kara- och kvinno-samling kl. 18.30

Barnverksamheten startar vecka 3, enligt samma schema.

Körerna tar fortsättningsvis gärna emot nya deltagare! Kontakta kantor Deseré om du är intresserad!

Ett stort TACK för alla donationer som diakonin fick till jul. Mycket delades ut, och en del sparades för kommande behov. Med önskan om ett fint nytt år! Många tackhälsningar till Molpe daghem Tulavippan som ordnade verksamhet för familjer och donerade en fin summa till diakonin och barnfamiljer! Mvh. diakon Hanna

PEDERSÖRE

Fördjupning i Luther och bönen

Pedersöre församlings fördjupningskvällar fortsätter. Den **28.1 kl. 18** gästas församlingen av Leif Erikson som håller ett föredrag om Luther och bönen i Kyrkostrands församlingshem. Efter föredraget blir det samtal och diskussion. Vid tillfället presenteras också Leifs nya bok om Luther, och Bokcafé Station 1 är även på plats med ett bokbord. Välkommen med på fördjupningskväll!

KRISTINESTAD

Fr 13.1 kl. 18.30: Ekumenisk bönesamling i kyrksalen i Lappfjärds församlingshem.

Fr 13.1 kl. 19: Magasinet öppet för ungdomar.

Sö 15.1 kl. 10: Högmässa i kyrksalen i Lappfjärds församlingshem. Norrback, Martikainen.

Sö 15.1 kl. 12: Högmässa med välsignelse av de nya förtroendevalda i Kristinestad kyrka. Norrback, Martikainen. Kyrkkaffe.

Sö 15.1 kl. 17: Gospelkör i Kristinestads församlingshem med Nanna Rosengård. Nya sångare välkomnas!

Lö 21.1 kl. 18: Temakväll i Kristinestads församlingshem. Lars Lövdahl och Tom Bergman medverkar.

Sö 22.1 kl. 10: Gudstjänst i kyrksalen i Lappfjärds församlingshem. André Djup-sjöbacka, Martikainen.

Sö 22.1 kl. 15: Högmässa i Sideby kyrka. Peter Lassus, Martikainen.

On 25.1 kl. 19: Glädjedropparnas övningar inleds i Sideby kyrka. Välkommen med!

To 26.1 kl. 18: Lappfjärds kyrkokörs övningar inleds i kyrksalen i församlingshemmet. Välkommen med!

To 26.1 kl. 19.15: Kristinestads kyrkokörs övningar inleds i församlingshemmet. Välkommen med!

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes

Fr 13.1 kl 13: Vasa svenska synskadade sjunger ut julen i församlingshemmet

Sö 15.1 kl 18: VÄLKOMMEN på Tjugondagsfest i Norrnäs bönehus. Sång och musik av Sam Lindén med kören Laudate. Tal av Anders Blomberg. Servering

Sö 15.1 kl 12: Högmässa i kyrkan. Audas-Willman, Lindén-Liljehage

Sö 22.1 kl 12: Gudstjänst i kyrkan. Jakobsson, Granholm

Övermark

Sö 22.1 kl 10: Gudstjänst i kyrkan. Jakobsson, Granholm

KORSHOLM

Välsignelse av nya förtroendevalda

Korsholms svenska församlings nya förtroendevalda, det vill säga församlingsrådet och gemensamma kyrkofullmäktige, som den 20 november valdes i församlingsvalet, startar nu sitt fyra år långa uppdrag. **Söndagen den 15 januari** kommer de i högmässan att välsignas inför uppdraget. Högmässan leds av Mats Björklund, Rune Lindblom och Erica Nygård. Efter högmässan är alla välkomna till församlingshemmet för servering.

Pörtom

Sö 15.1 kl 10: Gudstjänst i församlingshemmet. Jakobsson, Lindén-Liljehage

KORSHOLMS PROSTERI

MALAX

Vi är från årsskiftet en ny, gemensam församling bestående av Bergö, Malax och Petalax och annonserar framöver både gemensam verksamhet och verksamhet skilt för de olika församlingsdelarna.

Ti 17.1 kl. 18: Kyrkofullmäktige sammanträder i församlingshemmet i Petalax.

Bergö

Sö 15.1 kl. 14: Högmässa i församlingshemmet.

Må 16.1 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet. Terminsstart!

Må 16.1 kl. 13: Minior i församlingshemmet. Terminsstart!

Sö 22.1 kl. 14: Gudstjänst i församlingshemmet. Kyrkkaffe.

Må 23.1 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet.

Må 23.1 kl. 13: Minior i församlingshemmet.

Ti 24.1 kl. 18: Ungdomskväll i församlingshemmet. Terminsstart!

Malax

Fr 13.1 kl. 18: Ungdomssocken.

Sö 15.1 kl. 10: Finskspråkig mässa i kyrkan. Söndagsskola i Socken.

Sö 15.1 kl. 17: Bön för alla i Socken.

Ti 17.1 kl. 13: Missionssyfoeningen i kyrkhemmet.

On 18.1 kl. 13: Junior i Yttermalax, i socken. Terminsstart!

On 18.1 kl. 18: Ungdomssocken.

To 19.1 kl. 9.30: Familjeklubben i Övermalax församlingshem.

To 19.1 kl. 13: Minior i Övermalax församlingshem.

To 19.1 kl. 13: Missionssyfoeningen i Övermalax, i Allaktivitetshuset.

To 19.1 kl. 15.30: Hjälpedarutbildning i Socken.

To 19.1 kl. 19: Amici i kyrkhemmet. Vi diskuterar aktuellt och gammalt inom teologi, psykologi och filosofi.

Fr 20.1 kl. 18: Ungdomssocken.

Sö 22.1 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan.

Skriftskolan medverkar. Söndagsskola i socken.

Ti 24.1 kl. 13: Missionssyfoeningen i kyrkhemmet.

On 25.1 kl. 11.30: Tro i vardagen, i kyrkhemmet.

On 25.1 kl. 13: Minior i Yttermalax, i Socken.

On 25.1 kl. 18: Ungdomssocken.

To 26.1 kl. 9.30: Familjeklubben i Övermalax församlingshem.

To 26.1 kl. 13: Minior i Övermalax församlingshem.

Petalax

Sö 15.1 kl. 12: Högmässa i församlingshemmet.

Ti 17.1 kl. 9.30: Familjeklubben i prästgården. Terminsstart!

Ti 17.1 kl. 13: Minior i prästgården. Terminsstart!

Ti 17.1 kl. 18: Ungdomskväll i prästgården. Terminsstart!

On 18.1 kl. 13.30: Syfoeningen i församlingshemmet.

On 18.1 kl. 18: Junior i prästgården. Terminsstart!

To 19.1 kl. 18: Torsdagshäng för åk 5–6 i prästgården. Terminsstart!

Sö 22.1 kl. 12: Gudstjänst i församlingshemmet. Kyrkkaffe.

Ti 24.1 kl. 9.30: Familjeklubben i prästgården.

Ti 24.1 kl. 13: Minior i prästgården.

On 25.1 kl. 18: Junior i prästgården.

To 26.1 kl. 18: Torsdagshäng för åk 5–6 i prästgården.

KORSHOLM

Föräldra-barncafé i Smedsby:

fre 13.1 kl 9.30.

Högmässa med välsignelse av nya förtroendevalda sö 15.1 kl 11: i kyrkan. Mats

Björklund, Rune Lindblom och Erica Nygård. Efteråt servering i församlingshemmet.
Missionssyfsöreningen må 16.1 kl 13.30: i Smedsby församlingsgård, rum Glöd.
Föräldra-barncafé i Tölby on 18.1 kl 9.30.
Föräldra-barncafé i Smedsby: fre 20.1 kl 9.30.
Högmässa sö 22.1 kl 11: i kyrkan och **kl 13** i Smedsby församlingsgård. Benjamin Häggblom och Ann-Christine Nordqvist-Källström.
Föräldra-barncafé i Karperö: on 25.1 kl 9.30.

KVEVLAX
Gudstjänst sö 15.1 kl.10: i församlingshemmet. Fredrik Kass, Rodney Andrén.
Bön och lovsång sö 15.1 kl.18: i församlingshemmet. Ekumenisk samling.
Mathjälpen ti 17.1 och ti 24.1 kl.10: Kon-takta Nina Andrén om du inte hämtat mat tidigare tfn 044 046 2312.
Föräldra-barngrupp on 18.1 och on 25.1 kl. 9.30: i dagklubben. Nina Andrén.
Karakaffe börjar to 19.1 kl.9.15: i drängstugan.
Gudstjänst sö 22.1 kl.10: i församlingshemmet. Fredrik Kass, Rodney Andrén.
Kyrkokörens årsmöte to 26.1 kl.19: i församlingshemmet.

REPLIT
Gudstjänst Replot sö 15.1 kl. 10: Välsignelse av förtroendevalda. Berg, Vidjeskog. Kyrkkaffe.
Kvinnobrunch i församlingshemmet lö 21.1 kl.10-12: Siv Rågård. Anmälan till Galls 0443520156 senast 18.1. Frivillig avgift.
Gudstjänst Replot sö 22.1 kl. 10: Vesterlund, Wargh. Kyrkkaffe.
Högmässa Björkö sö 22.1 kl. 12.30: Vesterlund, Wargh. Kyrkkaffe.

SOLF
Gudstjänst med välsignelse av förtroendevalda sö 15.1 kl 10: Patrica Strömbäck och Patrik Vidjeskog.
Motion och mission må 16.1 kl 9.30: Promenad och andakt med Joanna Holm.
Bönegruppen må 16.1 kl 19: på församlingshemmets vind. Nya deltagare välkomna!
Pensionärsträff on 18.1 kl 13: i församlingshemmet.
Högmässa sö 22.1 kl 10: med Patrica Strömbäck och Patrik Vidjeskog.
Motion och mission må 23.1 kl 9.30: Promenad och andakt med Joanna Holm.
Bönegruppen må 23.1 kl 19: på församlingshemmets vind.

PEDERSÖRE PROSTERI

JAKOBSTAD
Fre 13.1 kl. 19 in da House: i Församlingscentret, ungdomsutrymmet, Nylund-Wentus, Mård.
Fre 13.1 kl. 22 "Ljus i mörkret": nattvardsmässa, i Församlingscentret, Turpeinen.
SÖ 15.1 kl. 12 Högmässa: i Jakobstads kyrka, Krokfors, Edman, Wester.
SÖ 15.1 kl. 17.30 Fokus: i Församlingscentret. Undervisning, Bergspredikan del 2, Edman. Lovsång, barnfokus, servering.
Ti 17.1 kl. 11-13 Öppet för bön och samtal: Jakobstads kyrka
Fre 20.1 kl. 19 in da House: i Försam-

lingscentret, ungdomsutrymmet, Nylund-Wentus, Mård.
Sö 22.1 kl. 12 Gudstjänst med små och stora: i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Anna-Karin Johansson, Haglund-Wikström. Utdelning av doplöv åt barn döpta år 2022.

KRONOBY
Mässa sö 15.1 kl. 10: Kronoby församlingshem. Markus Ventin, Kristina Klingenberg.
Gudstjänst sö 22.1 kl. 10: Kronoby församlingshem. Hannes Uunila.
TERJÄRV
Gudstjänst sö 15.1 kl. 13: Terjärv församlingshem. Saitajoki, Leni Granholm.
Mässa sö 22.1 kl. 18: Terjärv församlingshem. Wallis, Borgmästare. Konfirmanderna deltar i mässan.
NEDERVETIL
Finskspråkig mässa sö 15.1 kl. 10: Nedervetil församlingshem. Saitajoki, Smedjebäck.
Gudstjänst sö 22.1 kl. 13: i Nedervetil församlingshem. Hannes Uunila.

LARSMO
Sö 15.1 kl. 10 Gudstjänst: Sjöblom, Forsman, sång Johanna Lill-Thylin, körsång, gudstjänsten radieras i Radio Vega.
Kyrkvård: Kaptens södra. Strömmas via församlingens Youtube-kanal. Söndags-skolan startar.
To 19.1 kl. 14 Nattvard vid Sandlunden: Lassila, Forsman.
kl. 18-20 Språkcafé i huvudbiblioteket i Holm: vi umgås över en kopp kaffe/te och pratar enkel svenska tillsammans. Program även för barnen. Arr. Larsmo kommunbibliotek, FRK i Larsmo, Larsmo församling.
Sö 22.1 kl. 10 Högmässa: Lassila, Wiklund, välsignelse av nya förtroendevalda. Kyrkvård: Kaptens norra. Strömmas via församlingens Youtube-kanal.
kl. 18 Missionsafton: i församlingshemmet, Christina Harald medverkar, servering.
To 26.1 kl. 11-12.30 Sopplunch: i församlingshemmet. Det finns även möjlighet till take-away.
• **kl. 19 Karasamling:** se annonsering på församlingens hemsida.

Föräldrabarngrupperna: startar vecka 3. Mer info finns på församlingens hemsida: www.larsmoforsamling.fi.

NYKARLEBY
Gudstjänster
Sö 15.1 kl 10 Gudstjänst: Nkby fh, Smeds, Ringvall
- **kl 12 Högmässa:** Jeppo kyrka, Smeds, Ringvall
- **kl 18 Kvällsgudstjänst:** Munsala fh, Östman, Lönnqvist
Sö 22.1 kl 10 Gudstjänst: Munsala kyrka, Östman, Ringvall
- **kl 12 Högmässa:** Nkby fh, Smeds, Ringvall

Samlingar och grupper
Må 16.1 kl 18 Kenyamination: Nykarleby församlingshem, Samuel Erikson
Ti 17.1 kl 13 Missionsträffen: Nkby församlingshem
kl 18 Bibelsamtal: Nkby församlingshem, ta egen bibel med.
On 18.1 kl 13 Symöte: Munsala församlingslokal, Södra Munsalavägen 11 A

To 19.1 kl 13 Samtalsgrupp: för män, Nkby församlingshem, udda veckor
Sö 22.1 kl 14 Söndagsmöte: Jeppo bönehus
- **kl 14 Valmöte:** Pensala bönehus
- **kl 18 Bön o lovsång:** Hirvax baptistkyrka, Östman
Må 23.1 kl 18 Kenyamination: Nkby församlingshem, Mats Edman
Ti 24.1 kl 13 Missionskrets: Socklot bönehus, Christina Harald
On 25.1 kl 9.30 Små o stora: Pensala skola, varannan vecka
- **kl 18 Församlingsskören:** Nkby församlingshem
To 26.1 kl 13-15 Café: församlingslokalen i Munsala, öppet hus o samvaro

Vi uppdaterar annonseringen kontinuerligt. Följ med på församlingens webbplats och FB-sidan! Alla gudstjänster från Jeppo kyrka ljudströmmas. www.nykarlebyforsamling.fi

PEDERSÖRE
Gudstjänster och samlingar

Sö 15.1 kl. 10 Högmässa: Pedersöre kyrka. Österbacka
- **kl. 13. Predikogudstjänst:** Esse kyrka. Tuomo A. Komulainen, Malmsten-Ahlsved
- **kl. 15. Sammankomst:** Flynnängens bönehus
- **kl. 18. Sammankomst:** Purmo kyrka. Rune Östman. Kyrkkaffe
Lö 21.1 kl. 19 Helgsammankomst: Flynnängens bönehus
Sö 22.1 kl. 10 Högmässa: Esse kyrka. Komulainen, Österbacka, Malmsten-Ahlsved. Högmässan strömmas på Youtube.

- **kl. 13 Gudstjänst:** Purmo kyrka. Komulainen
- **kl. 15 och 18 Helgsammankomst:** Flynnängens bönehus
- **kl. 18 Gloria Dei-mässa (flerspråkig):** Kyrkostrands församlingshem. Albert Häggblom, Tomas Klemets, Niklas Lindvik, Malmsten-Ahlsved. Sång av Evangelivox.
Må 23.1 kl. 18 Stick och brinn – en stickgrupp med samtal: Purmo kyrkhem. Samtidigt Salamugruppens terminsstart
On 25.1 kl. 13 Stickcafé för missionen: Esse församlingshem
To 26.1 kl. 14 Sångstund: Essehemmet

Grupper
Må 16.1 kl. 13 Symöte: Kållby bönehus
Fr 20.1 kl. 18 K12: Esse Fyren
Må 23.1 kl. 13 Symöte: Forsby kyrka
To 26.1 kl. 18.30 Bibelsits: Ytteresse bönehus
- **kl. 19 Bibel o bön:** Forsby kyrka

Familjeklubbar, häftisklubbar, Pop och Tweenies: terminsstart vecka 3
Körer: terminsstart vecka 4

NYKARLEBY

Konferens kring Bibeln

Varför är Bibeln relevant än idag? Kan rätt och fel baseras på Bibeln? Är Bibeln förtryckande? Vad berättar arkeologin om Bibelns historieskrivning? Är evangelierna trovärdiga? Kan Gamla och Nya testamentets Gud vara densamma? Dessa och andra frågor behandlas på apo-logetikkonferensen vid Kredu 10-12 mars 2023, som arrangeras tillsammans med församlingarna i Jakobstad och Nykarleby. Huvudtalare är Amy Orr-Ewing (England), Juho Sankamo och Pasi Turunen. Föreläsningarna hålls på tre språk och tolkas till svenska och finska. Anmälningar tas emot senast 17.2 på www.kredu.fi, där du också hittar mer info. Varmt välkommen på kurs och samtala och träffa andra kristna!

Catherine Granlund är bloggen Andetags nya skribent på Kyrkpressens webbsida. – Jag kombinerar diakonijobb med skrivande och läsande, bloggandet är en andningskanal för mig.

TEXT OCH FOTO:
CHRISTA MICKELSSON

Som barn var jag vild och glad, säger Catherine Granlund, diakon i Grankulla svenska församling. – Så glad att mamma undrade om det var något fel på mig! Men det jämnades ut med tonårsprotesterna.

– Jag lekte bara med pojkar ända upp till åldern när de började förälska sig i mig. Då gick det på tok många gånger. Någon flicka fanns med under uppväxtåren, men killsällskap passade bra. Det tycks nu bara fortsätta så, säger hon.

Hon tänker på sin familj. Till familjen hör hennes man, tre söner (två utflyttade) plus en iransk bonusson som väntar på asyl.

– Nuförtiden uppskattar jag väldigt mycket mina kvinnliga vänner. De kompenserar hemlivet. Och så har jag en skrivande storsyster som jag kan dela den biten med och mycket annat också.

»Då och då ryter jag till i en insändare, men inte så ofta som jag skulle vilja.«

Kärleken till skrivandet

Hennes skrivande började med insändare i tidningar och uppsatser i skolan.

– Jag älskade att skriva. Så blev det frilans på Studentbladet, Ny Tid, Kurren, Marthabladet och kristna tidningar. Då och då ryter jag till i en insändare, men inte så ofta som jag skulle vilja.

Hon har skrivit en diktbok om självupplevt våld i familjen år 2007 (Fontana Media).

HON ÄGER KÄRLEKEN TILL SKRIVANDET

Som en stjärna över nudlarna

»Hej Ulrika! sa hon glatt och såg på mig.«

DET VAR en sådan där vinterdag man drömmer om, sol, den fluffigaste pudersnö du kan tänka dig, vitt i träden, någon vecka kvar till jul. Jag skottade gården på eftermiddagen och en flicka i min sons klass promenerade förbi med en kompis. Tonåren väntande om hörnet.

”Hej Ulrika!” sa hon glatt och såg på mig. Öppen blick, ingen fasad. Snart är det jullov, sa vi, äntligen!

Jag stod en stund och såg efter dem, lycklig för ett ögonblick. Jag har kallat dig vid namn, står det. Ibland behöver man få höra sitt namn, till exempel när man skottar snö en helt vanlig eftermiddag.

TIDIGT EN torsdag traskade jag iväg till en morgonmessa. Jag sneddade över en parkering, funderade på om jag måne läst fel i annonseringen, allt var så mörkt och övergivet på något sätt. Sedan vek jag in genom muren och där stod kyrkan. Det lyste i fönstren, ett varmt och ombonat sken som smög sig ut över mörka gravstenar och kala trädgrenar, och jag var inte längre en ensam morgonvandrare. Vi var bara några pinnar på plats i den stora kyrkan, men vi pratade glatt, makade på oss så alla fick plats intill varandra. Sedan måltiden, vinet så lysande rött i nattvardskalken, allting enkelt och stillsamt.

Och så sjöng vi psalm 904, med ursprung i 700-talets Irland. Lite vemodiga melodislingor har sökt sig genom århundradena fram till oss. ”Var i vårt hjärta när liv går mot höst, var du vår längtan, vår glädje och tröst!”

Där två eller tre är samlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem. Ibland känns det faktiskt så, en tidig torsdag morgon.

JAG OCH min familj åt middag, näringsfattiga nudlar och kycklingnuggets, hade läxor och hobbyer att hinna med. Vi pratade om lite av varje. Plötsligt sa elvaåringen något hysteriskt roligt; vi skrattade som galningar alla fyra. För ett ögonblick såg jag oss utifrån, som på film, hur vi tittade på varandra, böjde huvudena bakåt i gapskratt, i ett samförstånd som sveptes omkring oss som en mjuk filt.

I högmässan under första advent sa liturgen: glädje behöver utrymme. Jag har smakat på de orden sedan dess. Det är ofta krångligt att skapa det där utrymmet. Men ibland stiger glädjen bara in, utan våra ansträngningar, och lyser som en stjärna över nudlar och nuggets.

JAG TILLFRÅGADES i en intervju varför jag så gärna skriver om vardagen. Jag minns inte vad jag svamlade om då, men nu vet jag vad jag skulle lägga till: för det är där det heliga bor.

Ulrika Hansson är redaktör på Kyrkpressen.

Catherine Granlund

Ålder: 57

Bor i Grankulla.

Är diakon i Grankulla svenska församling.

Intressen: Läsning, skogen, trädgårdsspyssel, skrivande.

Familj: Man, tre söner (två utflyttade) + en iransk bonusson som väntar på asyl samt en sköldpadda.

Läser helst historiska biografier, dikt, andakter och tittar gärna på Don Matteo eller Der Alte.

– Det var för mig det enda sättet att ta upp våldet på ett subjektivt sätt, som inte utelämnade på samma sätt som ”ett rakt upp och ner”-skrivande skulle ha gjort. I diktboken kunde jag analysera och uttrycka vilka känslor en dylik press på en mänska tillför och vad som händer med kärleksbudskapet.

Kombination

Catherine ”Ca” Granlund har varit diakon i 15 år.

– Mitt jobb kräver mycket, därför är det bra för mig att kombinera diakonijobb med skrivande och läsande. Jag behöver också minst lika mycket ensamhet som sällskap. För mycket människor och för länge gör mig trött. För få gör mig så småningom folkskygg! Därför är det bra för mig att kombinera diakonijobb med skrivande och läsande.

Hon har skrivit en andaktsbok, som kom ut 2018.

– Och så har jag kämpat med ett ma-

nus. Det är väldigt diakonalt inspirerat, men det tycks inte passa någonstans. Bokskrivandet behöver alltid längre avbrott för att jag ska komma igång och fundera ut vissa ramar.

Dessutom har hon skriviten barnbok.

– Jag älskade den själv, men den utgavs inte. Konstens olika uttrycksformer ger oss möjlighet att välja i vilken genre vi vill skriva.

Vilken är din favoritverksamhet i församlingen?

– Mycket behövs, men bönen är ändå grunden som gör en församling till just en församling och inte till vilken trevlig förening som helst.

Vilken är din favoritperson i Bibeln (inte Jesus)?

– Det varierar – jag har ju varit troende i över trettio år. Men jag tänker ofta på dem som reagerar på enskilda händelser, som att Elisa ber Gud visa sin rädda tjänare alla eldsvagnar med änglar på bergskrönet när staden omringats av fiender. Vi är inte ensamma.

»Bönen är ändå grunden som gör en församling till just en församling.«

– Herdarna ute på marken med änglakören är en annan berättelse som jag fascinerar av och älskar. Där sitter de som vanligt – och tänk vad de får uppleva! Gång på gång återvänder jag i mina tankar till julnatten och lägerbrasan, tystnaden, kvällskylan och den mörka, vida himlen som snart ska lysas upp!

Han har jobbat i kyrkliga sammanhang i stort sett hela arbetslivet. Först som pastor och sedan som ekonom. **Wolfgang Falk** ser det som ett liv i kyrkans hägn, men i olika roller.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Pastor blev ekonom i kyrkans tjänst

För tillfället har Wolfgang Falk medvetet valt att inte ha någon egentlig ledarroll.

– Nu vill jag ge tid för familj, barnbarn och rå om mig själv lite grann, jobba på distans och vara på sommarstugan i Monäs.

Men ibland känner han att han skulle vilja komma tillbaka som pastor.

– Ären jag gjorde som pastor i Hägersten och i Esse betydde så otroligt mycket för mig personligen. Jag såg saker och ting hos mig själv som jag inte trodde fanns. Jag har alltid brunnit för människor och jag känner väldigt starkt för utsatta som får kämpa i livet och där tron inte är en självklarhet. Där får vi som församling öppna upp, bjuda in och sänka trösklarna.

Han växte upp i en pastorsfamilj i en liten men aktiv baptistförsamling.

– Vi hade inte scouter utan GK, Goda kamrater. Ända sedan sjuårsåldern var jag på läger där jag fick möjlighet att lämna mig åt Gud. Församlingen samarbetade med Missionskyrkan om konfirmation och kristendomsskola. Det varen viktig period för mig och jag tog ställning på ett av de avslutande lägren. Jag blev döpt som 15-åring i Arvika efter kristendomsskolan.

Wolfgangs pappa var pastor men också praktiskt lagd och både snickare, mattläggare och elektriker.

– Därför var han känd som Overallpastorn. Han har varit min förebild för jag tycker också om att ha flera roller.

Kongo blev inte av

Pappan var pastor och också missionär. Under tjugo år var han ute tio gånger i Kongo som ansvarig för Baptistsamfundets byggnation. När han kom hem mellan varven var han pastor.

– Tanken var först att vi skulle åka till Kongo som familj. Men när mamma fick höra att han skulle resa runt, hon bo på ett ställe och jag och min bror vara i internatskola sa hon nej, så kan vi inte ha det. Vi stannade hemma.

Kongo fanns också i Wolfgangs tankar.

– Efter gymnasiet 1982 var det aktuellt med

Wolfgang Falk

Född i Stockholm 1962 och har vuxit upp i Arvika.

Pastor i Baptistsamfundet och ekonom.

Har jobbat som pastor bland annat i Esse och som ekonom inom Svenska kyrkan. Är nu ekonomiansvarig på Enskilda Högskolan i Stockholm.

Gift med Ann-Christine som har rötterna i sjöbyarna Monäs och Vexala i Nykarleby. De har två barn, Johan och Anna-Sara, och tre barnbarn.

Monäsbo om somrarna sedan 1984.

militärtjänst. Jag ville göra vapenfri tjänst och inom ramen för den kunde man göra tjänst i ett utvecklingsland. Jag ville göra tjänsten i Kongo inom Baptistsamfundets byggprojekt. Men jag kände att jag först behöver en teologisk grund och började på Betelseminariets pastorslinje.

I bakpegeln ser han nu att Guds hand var med honom.

»Gud ger möjligheter som jag kan bejaka.«

– Jag fick ett tydligt tecken på att jag först skulle utbilda mig. Jag har aldrig upplevt att Gud öppnat och stänger dörrar. Däremot ger han möjligheter som jag kan bejaka. Även om jag inte längre jobbar i en församling har jag kunnat gå från jobb till jobb och se att Gud funnits med och har omsorg om oss. Och det är ju fantastiskt!

Men det blev varken Kongo eller vapenfri tjänst. Ann-Christine började samtidigt på pastorsutbildningen och efter ett halvt år var de ett par och ytterligare fyra månader förlovade.

– Jag fick min första pastorstjänst i en liten församling i Hägersten (förort i Stockholm). De skulle bygga ut sin kyrka och jag blev bygg-

ledare för projektet. Samtidigt ökade församlingens verksamhet kraftigt. Vi hade musikskola för barn och en liten barnkör. Barnens föräldrar ville också sjunga och efter ett år hade en vi gospelkör med 50 medlemmar från hela Stockholm. Det var en otrolig tid.

Församlingen hade kanske åtta aktiva och 20 nominella medlemmar. Men det kom folk utifrån och Wolfgang Falk höll flera begravningar av människor som känt församlingen som sin.

Kom till Esse för att predika

– Men det var också en tuff tid för mig. När vi körde hem efter årsmötet i februari 1997 kände jag att jag måste stiga ur bilen och gå den sista biten. När jag gått tio minuter får jag ett mobilsamtal från Esse, av en för mig okänd person som säger: "Vi känner inte varandra, men jag vet att du är i Österbotten på somrarna. Kan du, nästa gång ni kommer predika i Esse en gudstjänst." Jag var helt paff över samtalet. Vi bestämde vi oss för att åka till Esse under påsken och jag höll min predikan.

Veckan därpå får han frågan om inte han kunde bli pastor i baptistförsamlingen i Esse. På en månad bestämde de sig för att ge Esse två år. När de flyttat fick också Ann-Christine deltids-tjänst som pastor i grannförsamlingen i Forsby.

– Det var en jättefin tid i Esse. Jobbet i Hägersten var inte på heltid och jag hade andra jobb på sidan om som gjorde att mitt arbete blev väldigt splittrat. Ären i Esse var otroligt viktiga för mig och familjen att få en helhet där jag kunde ägna hela min tid åt församlingen.

Efter två år i Esse kände de, trots att de klade sig bra på svenska, ett behov av att lära sig finska ifall de stannade längre.

– Samtidigt hade vi vårt hus kvar i Stockholm.

Han får tjänst på Baptistsamfundets Sjöviks folkhögskola i Avesta med ansvar för ekonomi och personal. Det var långa arbetsdagar och redan efter ett år behövde han ta paus.

– Jag började en ekonomiutbildning som gick kvällstid och fick också anställning som redovisningskonsult på en redovisningsbyrå.

Att rå om sig själv innebär bland annat att Wolfgang Falk ibland kan jobba på distans från sommarstugan i Monäs.

När Svenska kyrkan separerar från staten får byrån i uppdrag att hjälpa samfälligheter göra bokslut. Uppdraget går till Wolfgang Falk och när församlingarna inrättar en kamrerstjänst hösten 2001 får han det jobbet.

– Där var jag i sju år. Det var en jätterolig tid. Senare kom jag tillbaka till Svenska kyrkan som administrativ chef i Färingsö församling.

Också här ser han Guds ledning.

– Jag ser kallelsen från Esse som ett tydligt tecken på det. Jag har också känt att Gud fanns med i växlingen till ekonom när allt tydligt föll på plats. Inom en månad hittade jag en utbildning och började på den. Jag fick också ett deltidsarbete som jag mänskligt sett inte borde ha fått. Som kristen är man i bönen beroende av att känna tryggheten att det kommer ordna sig. Som pastor har jag sett Guds verk och fått vara med om en församlings utveckling.

Vem kan sälja en kyrka?

Fastighetsmassan är en utmaning också för Svenska kyrkan.

– Man har inte längre den ekonomiska kapacitet man hade för 15 år sedan.

Han har hört någon säga att kyrkorna har ett otroligt fastighetsvärde.

– Men vem kan sälja en kyrka? På Svenska kyrkans riksnivå har man försökt hitta andra lösningar, men det visar sig till slut att det bara är ett annat sätt att ta betalt. Några församlingsbyggnader har blivit sålda, men det krävs mycket att gå den vägen.

I Sverige ser man på utvecklingen i den anglikanska kyrkan i Storbritannien. Den är 20 år före i utvecklingen och där har många kyrkbyggnader fått en annan funktion.

– De äldre i församlingarna har ibland svårt att släppa över till ungdomar, men där man gjort det blev det ungdomskyrkor av många. Där hölls rockkonserter och annat. Man byggde om kyrkorna för att anpassa dem. Ska man ha en kyrka som lever och där människorna engagerar sig behöver vi gå den vägen. Annars blir byggnaderna tomma.

Att de svenskspråkiga församlingarna fick ett eget stift var ett resultat av en lång kamp, där framför allt regeringen var en drivande part. Biskop emeritus **Gustav Björkstrand** skriver om hur det gick till när de finlandssvenska lutheranerna för hundra år sedan fick ett eget biskopssäte och en egen domkyrka i Borgå.

TEXT: **GUSTAV BJÖRKSTRAND**

SÅ FICK VI SVENSKA BORGÅ STIFT

Den lutherska kyrkans ställning som en allmänt accepterad folkkyrka ifrågasattes allt starkare från 1880-talet framåt. De politiska partierna och kulturkretsarna ville bli fria från "tvångströjan" att alla måste höra till kyrkan, ta del av sakramenten och viga sig kyrkligt.

Socialdemokraterna ställde krav på att religionen skulle betraktas som en privatsak, att kyrka och stat skulle skiljas och religionsundervisningen avskaffas. Också de svenska liberala krafterna gick till skarpa angrepp på kyrkan.

Filosofen Rolf Lagerborg kallade år 1903 kyrkan för "ärkefienden" och förklarade att dess tid definitivt var ute. Konflikten tillspetsades när kyrkans ledning under den första ryska förtrycksperioden valde en undfallenhetslinje i relation till de ökande ryska kraven.

Kampen för ett svenskt stift började

Opinionerna vände dramatiskt under det första världskriget och inbördeskriget. Mobiliseringen av den svenska befolkningen till kamp för egna kulturella och politiska institutioner blev målmedveten och mångsidig. Man ville ha svenska landskap och län, en svensk enhet för militärutbildningen, en svensk skolstyrelse och ett svenskt universitet. Svenska Finlands folkting grundades för att främja den svenska befolkningens rättigheter, språk och intressen. Den kyrkliga samlingsrörelsen tog som mål att för-

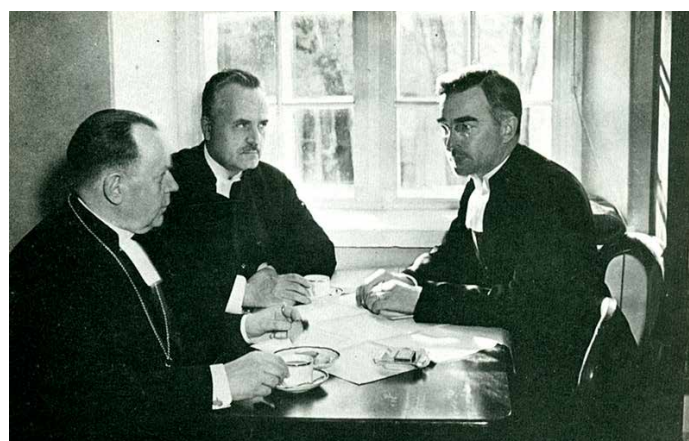
ändra inställningen till religionen bland dem som fjärmats från kyrkan.

Från 1918 samlades man till svenskspråkiga prästmöten och allmänna svenska kyrkodagar, som tog initiativ till ett svenskt församlingsförbund, ett kyrkligt ungdomsförbund och en kyrklig press. Man krävde att svenskarna borde få ett eget stift för att kunna trygga sin andliga verksamhet. De båda språkgruppernas andliga behov borde tillgodoses enligt lika grunder.

Eftersom de svenskspråkiga utgjorde en sjundedel av befolkningen borde de få ett av de två nya stift som kyrkomötet äskat om 1913. Stiftet kunde bildas på territoriell eller språklig grund så att församlingar med svensk majoritet skulle hänföras till det nya stiftet och stora församlingar med tvåspråkig befolkning delas.

De svenska kyrkomötesombuden framförde förslaget om ett svenskt stift vid kyrkomötet i oktober 1918. Remissdiskussionen blev livlig men på utskottets förslag förkastades initiativet med 45 röster mot 38. Motiveringen var att det också framöver skulle finnas stora minoriteter i både de finska stiftet och det föreslagna nya svenska. Därmed föreföll frågan att vara utagerad till följande kyrkomöte år 1923.

Initiativet om ett svenskt stift övertogs nu av politiska aktörer. När den nya regeringsformen stiftades 1919 beslöt riksdagen att republikens språk var finska och svenska (§ 14) och att man vid nyregleringen av förvaltningsgränser borde iakttä att områdena såvitt möjligt var enspråkigt

Tidiga påverkare i Borgå stift. Från vänster Max von Bonsdorff, Edvin Wirén och G.O. Rosenqvist. FOTO: ARKIV

Borgå stift

Alla landets svenskspråkiga församlingar och de tvåspråkiga församlingar där majoritetsspråket är svenska hör till Borgå stift. Det innebär exempelvis att Borgå stifts domkapitel bestämmer i vilken församling alla nya, svenskspråkiga präster ska jobba.

Stiftet firar i år 100-årsjubileum, bland annat med en festskrift och en jubileumsbakelse.

Stiftet har sedan begynnelsen haft åtta biskopar: Max von Bonsdorff (1923–1954), Georg Olof Rosenqvist (1954–1961), Karl-Erik Forssell (1961–1970), John Vikström (1970–1982), Erik Vikström (1983–2006), Gustav Björkstrand (2006–2009), Björn Vikström (2009–2019), Bo-Göran Åstrand (2019–)

Biskops-
gården i
Borgå. FOTO:
JAN-ERIK ANDELIN

BORGÅ STIFT 100

Stiftsjubileets logotyp har gjorts av Moa Eklund.

Stiftet firar i Domkyrkan och Konstfabriken

Med en nyårsmässa i Domkyrkan och en extra stor mottagning på biskop **Bo-Göran Åstrands** biskopsgård i Borgå har stiftet redan inlett sitt 100-årsjubileumsår.

Borgåborna är hursomhelst vana med traditionellt nyårskaffe hos biskopen, men i år fick man bulla upp för dubbelt fler besökare, över 400.

I historieböckerna är den egentliga jubileumsdagen först kring första advent senare i år. Då har det gått 100 år sedan domkapitlet sammanträdde för första gången under ledning av nyvalda biskop **Max von Bonsdorff**, dittills kyrkoherde i Norra svenska församlingen i Helsingfors, men därefter biskop i över 30 år.

Minnet av det första sammanträdet fredagen den 1 december 1923 firas med en jubileumssession i Borgå, dit undervisningsministern och de svenska riksdagsledamöterna – i nästa regering och riksdag – kommer att inbjudas, berättar Bo-Göran Åstrand.

»I de andra stiftet är vi kända för vår sång och musik.«

Själva jubileumsfestligheterna hålls tidigare på hösten under veckoslutet den 27–29 oktober och sammanfaller med stiftsdagarna. Det blir festmässa i Domkyrkan, med huvudfest på konst- och kulturcentret Konstfabriken i Borgå, känd bland annat från tv-shownen Voice of Finland.

Bland utländska gäster väntas Sveriges nya ärkebiskop **Martin Modeus** kunna komma.

I planeringen har **Pia Bengts** som är stiftssekreterare för musik och gudstjänstliv hållit i trådarna. Vid jubileet uppför nyländska kammarkörer tillsammans **Ulf Långbackas** verk *I mångfaldens tid*. Stiftets kantorer och kyrkomusiker medverkar i festen, liksom också kören Psallite från Korsholm och sånggruppen Mrs Bighill Singers från Karlebytrakten.

– I de andra stiftet är vi kända för att ha mycket sång och musik, säger Bo-Göran Åstrand.

För jubileet har **Cecilia Cederholm**, musiklärare i Nykarleby komponerat en jubileumssång i modern lov-sångsgenre. Till hösten publiceras också en jubileumsbok med **Robert Lemberg** som redaktör. Bland övriga jubileumsupptåg finns den festbakelse som **Toni Rautakoski** vid Marthaförbundet har komponerat.

Under året pågår en jubileumsinsamling vars intäkter går till Kyrkans Utlandshjälp, Finska missionssällskapet och Diakonifonden.

Synodalmöte i Borgå år 1937. FOTO: ARKIV

Mitra och stav överlämnas till biskop von Bonsdorff som en gåva av församlingarna 1937. FOTO: ARKIV

svensk- eller finskspråkiga eller att minoriteter-
na blev så små som möjligt (§ 50).

När regeringarna under de följande åren tog upp frågan om nya stift, utgick man ifrån grundlagens bestämmelser och föreslog i budgetförslagen för 1920 och 1921 att två nya stift skulle grundas och att ett av dem skulle vara svenskspråkigt. Riksdagen strök anslagen. Den slog därtill fast att stiftens antal inte skulle öka och att frågan kunde lösas genom att ett av de fyra existerande stiftet blev svenskspråkigt.

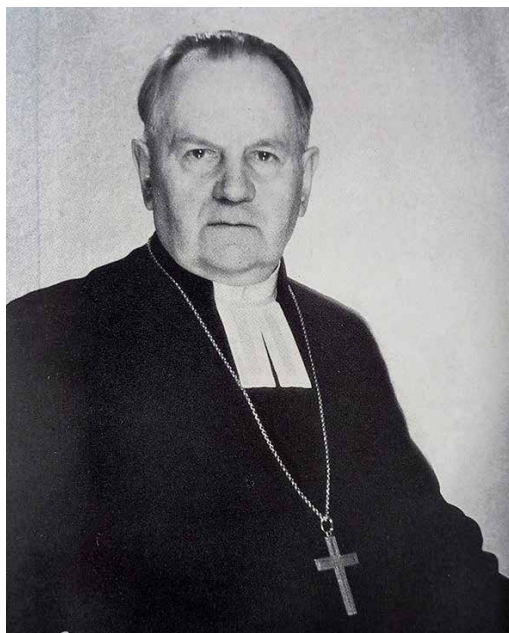
Förklaringen till att stiftsfrågan behandlades av riksdagen var att när Gustav Vasa i samband med reformationen konfiskerade domkapitlens egendom lovade han att staten för all framtid

skulle svara för domkapitlens egendom. Domkapitlet övergick till kyrkan först år 1997. Frågan föreföll avgjord eftersom både kyrkan och staten hade sagt nej.

Regeringen var envist positiv

I förslaget till budget för 1922 fortsatte regeringen envist på sin positiva linje. Den föreslog att endast ett nytt stift skulle grundas och att det skulle vara svenskspråkigt. Också denna gång förkastade riksdagen förslaget. Men regeringen vidhöll sin linje och äskade för fjärde gången om ett anslag för ett svenskt stift. Riksdagen

Forts. på följande sida. ►

Max von Bonsdorff, stiftets förste biskop.

FOTO: ARKIV

gen godkände anslaget den 11 december 1922 klockan elva på kvällen med rösterna 90 mot 86.

Det var det avgörande beslutet. Enligt pressen gick det en våg av tillfredsställelse och glädje över svenskbygderna.

Riksdagens beslut var anmärkningsvärt i flera avseenden. Den kyrkliga administrationen byggde på den parokiala principen, det vill säga att varje stift skulle ha ett klart avgränsat geografiskt område. Nu avvek riksdagen av språkliga skäl från den linjen.

Regeringen envisades i olika sammansättningar att hela fyra gånger komma med förslaget till ett svenskt stift trots riksdagens och kyrkans motstånd. Beslutet togs också trots att det skulle finnas betydande minoriteter både inom de gamla stiftet och i det kommande svenska stiftet. Man utgick ifrån att man genom språkliga församlingsdelningar kunde förbättra situationen under de följande åren. Erfarenheterna från delningarna i storförsamlingen i Helsingfors år 1906 var på den punkten uppmuntrande.

Borgå vann över Ekenäs

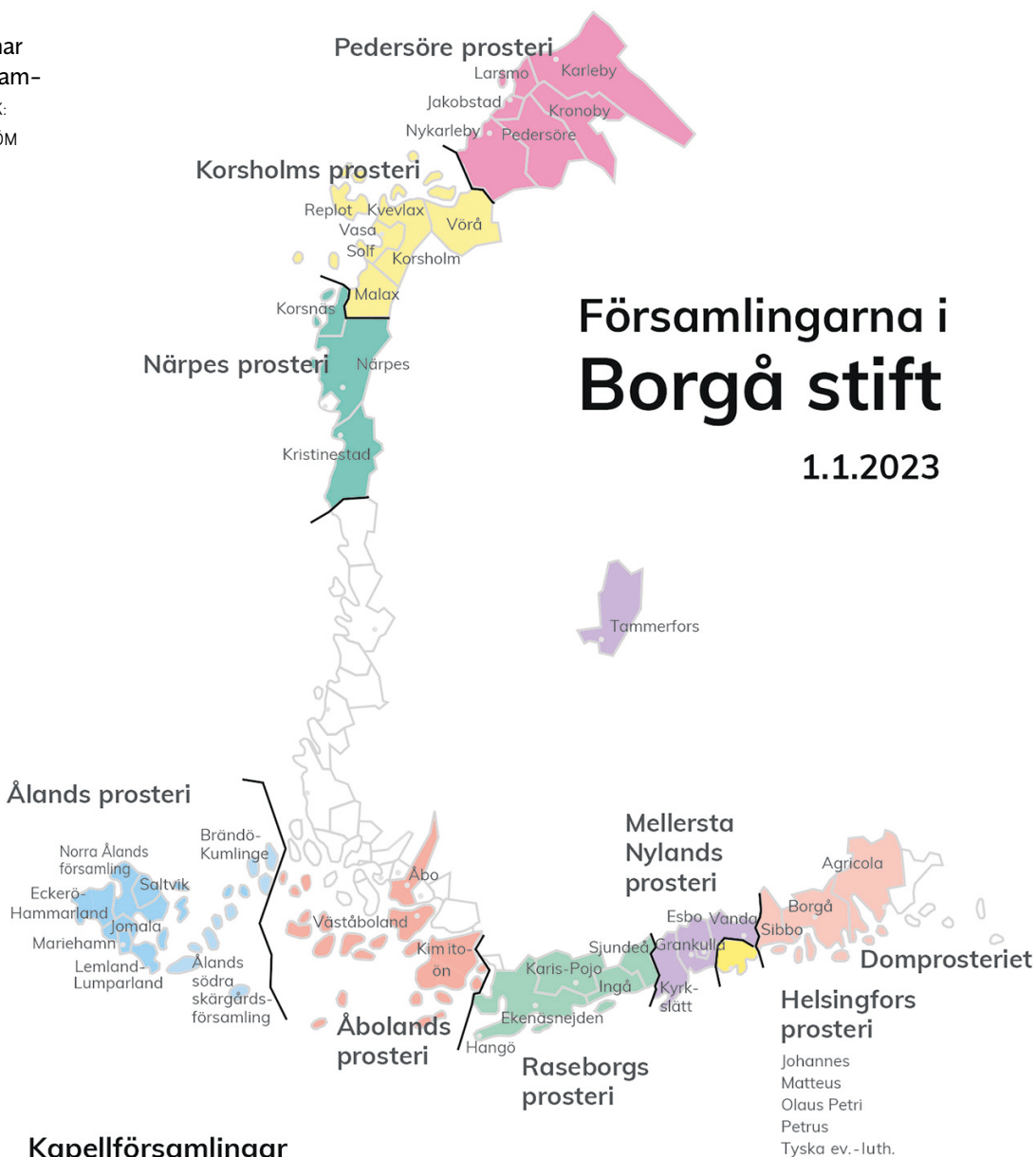
Under hela år 1923 fördes en intensiv debatt i Svenskfinland om vilken stad som skulle bli stiftsstad. Det blev en regionalt präglad debatt i massmedierna. Förslagen var många: Borgå, Åbo, Vasa, Ekenäs, Nykarleby och Mariehamn. Deputationerna avlöste varandra vid undervisningsministeriet som skulle bereda frågan.

För Borgå talade att staden hade gamla kyrkliga traditioner, ett rikt kulturliv, goda kontakter till Helsingfors och en stabil svensk bosättning i regionen. För staden talade också att den lovade att bygga en ståndsmässig bostad åt den nya biskopen. Intressant nog fäste man inte någon större vikt vid att Borgå låg i utkanten av det svenska befolkningsområdet. Regeringen stannade för Borgå efter att också Ekenäs fått stöd, men förlorat i omröstningen.

Den andra omröstningen gällde stiftets namn. Bland de tre förslagen: Borgå svenska stift, Borgå stift och Svenska stiftet stannade regeringen för Borgå stift, vilket var naturligt eftersom det fanns betydande finskspråkiga minoriteter inom stiftet och för att de två tyska församlingarna i Viborg och Helsingfors skulle hänföras till stiftet.

Det kyrkomöte som samlades i maj 1923 ställ-

Borgå stift har idag 45 församlingar. GRAFIK: PETER WIKSTRÖM

des alltså inför ett fullbordat faktum. Regeringen bad kyrkomötet ta ställning till en förordnings-text enligt vilken landet skulle indelas i fem stift, att det svenska biskopssätet skulle förläggas till Borgå och att det finskspråkiga stiftet där skulle flyttas till Helsingfors. Kyrkomötet omfattade förslaget, men föreslog att Borgå gamla stiftsäte skulle flyttas till Tammerfors.

Sammanlagt kom Borgå stift att omfatta 90 församlingar: 60 från ärkestiftet, 28 från det gamla Borgå stift och två från Nyslotts stift. Det nya stiftet omfattade cirka 368 000 personer och därtill kom omkring 50 000 frånvarande medlemmar. Medlemsantalet minskade dock rätt snabbt genom att stora församlingar delades i till exempel Åbo, Vasa, Borgå, Gamla-karleby och Esbo.

Flest medlemmar 1949

Det största antalet medlemmar hade stiftet år 1949 med 437 000 medlemmar. Därefter har

antalet långsamt minskat, framför allt genom emigration, minskad nativitet och utträden. I dag har stiftet omkring 222 500 närvarande medlemmar och är minst bland de nu nio stiftet. Antalet församlingar har också minskat till 45 genom sammanslagningar och förändrade språkliga majoriteter.

Stiftets betydelse för den svenska samhörigheten i landet är tydlig. Den svenska befolkningen har en högre kyrkotillhörighet och kyrkogångsfrekvens och relativt sett fler dop, vigslar och begravningar än i den lutherska kyrkan som helhet. Tyvärr står en del av den svenska befolkningen (cirka 20 000) utanför gemenskapen genom att de är bosatta i regioner som formellt är enspråkiga.

Här kunde man på både kyrkligt och statligt håll visa samma generositet som staten och kyrkan gjorde när de övergav den parokiala principen. Den har man visat medlemmarna i Tyska och Rikssvenska Olaus Petri församlingarna. En sådan förändring kunde svenskspråkiga i till exempel Lojo, Lahtis, Björneborg, Pyttis, Jyväskylä och Uleåborg samt i kranskommunerna till Vanda, Esbo, Åbo och Tammerfors ha stor glädje av.

»Men regeringen vidhöll sin linje och äskade för fjärde gången om anslag.«

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Torsdag 12.1 Catarina Olin, Sundom
Fredag 13.1 Maria Björkskog, Ytterse
Måndag 16.1 Hans Växby, Vanda
Tisdag 17.1 Hanna-Maria Hakala, Vasa
Onsdag 18.1 Patrik Hellström, Jakobstad
Torsdag 19.1 Patrik Hellström, Jakobstad
Fredag 20.1 Patrik Hellström, Jakobstad
Måndag 23.1 Maria Björkskog, Esse
Tisdag 24.1 Benjamin Sandell, Vasa
Onsdag 25.1 Johanna Evenson, Hammarland (repris)
Torsdag 26.1 Janne Kütimaa, Saltvik

Aftonandakt kl. 19.15

Torsdag 12.1 Fred Wilén, Esbo
Fredag 13.1 Edward Holmberg, Karis
Lördag 14.1 kl.18.03 Ett ord inför helgen
Söndag 15.1 Jesus uppenbarar sin gudomliga kraft. Textläsare: Monica Slotte och Lucas Snellman.
Måndag 16.1 Hilka Olkinuora (repris)
Tisdag 17.1 Marko Pitkäniemi, Helsingfors
Onsdag 18.1 Björn Öhman, Pargas (repris)
Torsdag 19.1 Fred Wilén, Esbo
Fredag 20.1 Edward Holmberg, Karis
Lördag 21.1 kl.18.03 Ett ord inför helgen
Söndag 22.1 Jesus väcker tro. Textläsare: Christina Nymalm och Henrik Nymalm. (Repris)
Måndag 23.1 Hilka Olkinuora (repris)
Tisdag 24.1 Sissi Uunila, Mariehamn
Onsdag 25.1 Sissi Uunila, Mariehamn
Torsdag 26.1 Sissi Uunila, Mariehamn

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 15.1 Gudstjänst med Larsmo församling. Predikant: Marko Sjöblom. Organist och kantor: Anders Forsman.

Söndag 22.1 Mässa med Sankt Henriks katedralförsamling i Helsingfors. Predikant: Anders Hamberg. Organist: Marko Pitkäniemi.

TID ÄR ALLT VI HAR

Ann-Christin Furu

Jakobstads Gymnasium
on 18.1 kl 18.00-20.00

OM FÖRETAGSAMHET OCH LEDARSKAP - LÄR DIG LEDA DIG SJÄLV

Michaela Finne

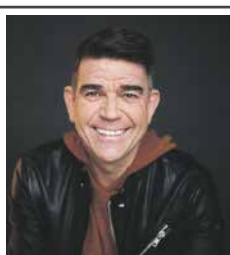
Jakobstads Gymnasium
on 25.1 kl 18.30-20.00

FRÅN TROTS OCH FRUSTRATION TILL MAGISKA MÖTEN SOM GER NÄRING TILL SJÄLVKÄNSLAN

Maria Klein

Jakobstads Gymnasium
on 1.2 kl 18.30-20.00

LIVET GÅR ALLTID VIDARE - PATRICK EKWALL

Patrick Ekwall

Runebergssalen i Jakobstad
on 22.2 kl 18.30-19.45

HUR DU SER MÖJLIGHETER I STÄLLET FÖR HINDER - EN INSPIRERANDE FÖRELÄSNING AV ARON ANDERSON

Aron Anderson

Schaumansalen i Jakobstad
on 8.3 kl 18.30-20.00

MÄNNISKOR OCH MÖTEN - FREDRIK SKAVLAN

Fredrik Skavlan

Runebergssalen i Jakobstad
on 29.3 kl 18.30-20.00

Boka din biljett på:
arbis.jakobstad.fi
 eller
 06 786 3264

-30 % på många produkter ända fram till 31.01.2022

Eden 3 motorsäng 80 cm med comfort bäddmadrass.
1299€ (norm. 1834 €)
 i Priset ingår hemleverans.

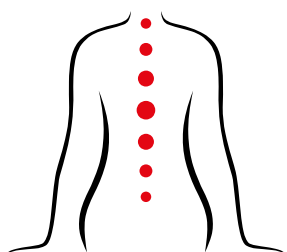

Eden 6 ramsäng 160 cm med comfort bäddmadrass.
1499€ (norm. 2223€).
 I priset ingår hemleverans.

Nejdens skönaste motorsäng. Eden 9 med premium split bäddmadrass 180 cm **4999€** (norm. 7330€).
 I priset ingår hemleverans och montering inom 100 km från Smedsby.

Vi erbjuder även nu 12 månaders räntefri delbetalnings möjlighet.

Bed Invest

Wake up happy everyday

www.bedinvest.fi

Marknadsvägen 3, 65610 Korsholm

Må-Fre kl 12-18 Lö kl 11-16

Tel. 0500 162 423

MARKNAD

UTHYRES

Uthyres 26 kvm etta på Smedsgatan 6 Åbo. Hyra 550€. Tel: 050 3201266

Matteus Åldringshemsstiftelse hyr ut 2 r+k i Nordsjö, Helsingfors, som bostad för person över 60 år med låg inkomst (rökfri, inga husdjur). Inte serviceboende. Hyresgästen ska gärna ha anknytning till östra Helsingfors. In-tresserade ombuds kontakta Bi Hagman, bi43ha@gmail.com eller tfn 040-5605065. Ansökan kan också postas till Matteus Åldringshemsstiftelse, c/o Dahlberg, Kvarndammsv. 11 E, 00920 Helsingfors.

KÖPES

Köpes enrumslägenhet i centrala/södra Helsingfors. Tel. 040-5797397/Elmer

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webbverktyg som finns på www.kyrkpressen.fi. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 (ej sms) eller via epost till adressen annons@kyrkpressen.fi tillkommer en servicekostnad på 5€.

OPINION

Skicka insändaren till: Kyrkpressen/opinion, Södra kajen 8, 01300 Helsingfors. E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi. Glöm inte namn, adress och telefonnummer. Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna.

Julevangeliet

Jesus född i Betlehem

Lämpligt inför julen fick Kyrkpressens läsare av en respekterad historiker höra att julbudskapet av allt att döma saknar historisk förankring. Det är glädjande att en historiker lyfter fram Jesus som person, men några kommentarer till artikelns påståenden att berättelsen om Jesus födelse bara är en vacker berättelse kan vara på sin plats.

Sant är att uppgiften om att skattskrivningen hölls när "Qvirinius var ståthållare i Syrien" har lett till frågetecken eftersom Qvirinius enligt romerska historieskrivare blev ståthållare 6 e Kr. Lukas använder dock ett allmänt ord för att styra. Qvirinius hade redan under Varus tid omkring 7 f Kr och senare haft politiska och militära uppdrag i området. Att på basen av Qviriniusnotisen avfärda hela julhändelsen är nog att dra förhastade slutsatser. Lukas noterar dessutom att det var den första skattskrivningen, så den

"Ni präster som läst julevangeliet om att Jesus föddes i Betlehem, ni kantonter som övat in och lett psalmer om dito och vi som deltagit i De vackraste julsångerna behöver nog inte skämmas för att vi sjungit om Jesus som föddes i Betlehem."

skattskrivning som skedde efter Herodes död och som professor Harrison refererar till kan mycket väl ha varit den senare. Det fanns nämligen flera.

Det andra argumentet som nämns är antikens ointresse kring födelsedateringar. Mot den bakgrunden är det ju helt följdriktigt att evangelisten Lukas inte anger något datum, ingen månad, inte ens årstiden. Vi vet med andra ord inte när Jesus föddes. Lukas berättar däremot att Jesus födelse var unik, Messias var född av jungfru Maria. Han berättar om det som skedde och omständigheterna kring den ut-

an att ange närmare datering. Harrison noterar också att bara män skattskrevs, och ifrågasätter därmed Marias resande till Betlehem. Men Maria var höggravid och utsatt för människors hån, så det är inte svårt att tänka sig att Josef på ängelns uppmaning ville beskydda henne och barnet.

Det om de tre argument som framfördes i artikeln. Om vi sedan ser på själva berättelsen så genomsyras den av trovärdighet. Lukas anger ju också i början av sin skildring att han skriver för att mottagaren Theofilos ska förstå tillförlitligheten i budskapet och att han gjort

grundlig efterforskning.

Berättelsen är trots att Lukas själv inte var jude förankrad i judiska seder, tänkesätt och traditioner. Det gäller framförallt de första kapitlen, julevangeliet inkluderat. Händelsen är långtifrån influerad av hellenistiskt tänkande och dess gudasagor. Notisen om att man skulle resa till sin hemstad är bekant också från andra skattskrivningar. Men framför allt, vad hade Lukas för glädje att skriva om jungfrun som väntade sitt barn medveten om att saken skulle utsättas för hån och smädelse? Och varför låter han herdar vara de första vittnena, de som inte ens hade rätt att vittna i en domstol? Och varför låta Messias födas i en omgivning full av smuts, spillning och damm? Om man diktar ihop en historia är man mån om att göra en version som folk kan ta emot. Och framförallt. Hur vågar han skriva att den nyfödde är fredsfursten. Frälsaren och Herren och att budskapet om honom är ett evangelium? Lukas skriver ju detta med risk för sitt liv. Det var ju kejsaren som gjorde anspråk på de titlarna och som såg sina epistlar som evangelier. Den naturligaste förklaringen till allt det här är nog att Lukas skriver ner det som skedde.

En jämförande läsning med det som kallas för Jakobs prot-evangelium (från ca 150-talet) är nog så talande. Lukas realistiska skildring är där helt borta, förklaringar till och beskrivningar av undret är utbroderade. Sanningskorrektivet i form av levande vittnesbörd är borta, de som däremot fanns när Lukas skrev ner sitt evangelium.

Så med andra ord, ni präster som i helgen förkunnat och läst julevangeliet om att Jesus föddes i Betlehem, ni kantonter som övat in och lett psalmer om dito och vi som deltagit med hundratusentals i De vackraste julsångerna behöver nog inte skämmas för att vi med frimodighet sjungit om Jesus som föddes i Betlehem.

BORIS SALO,
Jakobstad

Funderar du på ett nytt yrke?
Vi har studiemöjligheter att erbjuda dig!

Du kan söka till yrkesutbildning när som helst via kontinuerlig ansökan.

Hos oss kan du bli

- barnledare
- ledare för ungdomar och gemenskaper
- skolgångshandledare
- eftisledare
- kyrkvaktmästare eller
- arbetstagare på begravningsbyrå.

Vi erbjuder utbildning i hela Österbotten.

Läs mer och sök nu på step-utbildning.fi

#komsomduär och ta #nästasteg

NYKARLEBY | VASA
HELSINGFORS | ONLINE

Har du antikviteter, arvegods, värdelösöre?

- Låt oss sköta försäljningen
- Vi köper även och betalar kontant
- Betjäning på svenska

AB GAMLAKARLEBY AUKTIONSKAMMARE

Folkskolegatan 1, Karleby
Mäklare Raul Pohjonen 044 913 8284

LOCUS

STOR EFTERFRÅGAN
PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fel!
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Visst du att vi också tar emot försäljningsuppdrag.
Försäljningen sköter vi alltid finkänsligt och smidigt.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors

tel. (09) 17 17 44
www.locus.fi

Nytt från domkapitlets sammanträde 15.12.2022

PRÄSTÄMBETET

Domkapitlet har beviljat **Harry Sanfrid Backström** avsked från prästämbetet i den Evangelisk-lutherska kyrkan räknat från 24.11.2022.

KONTRAKTSPROSTAR

Domkapitlet har utsett domprosten **Mats Lindgård** till kontraktsprost i domprosteriet för perioden 1.1.2023-31.12.2026. Domkapitlet har utsett kyrkoherden i Johannes församling **Johan Westerlund** till kontraktsprost i Helsingfors prosti för perioden 1.1.2023-31.12.2026.

PROSTETITLAR

Biskop Bo-Göran Åstrand har den 15 december 2022 till prostar utnämnt kaplanen i Närpes församling **Ann-Mari Audas-Willman** och sakkunnige för arbetet bland finländare utomlands och kyrkans turistarbete vid Kyrkostyrelsen **Bror Träskbacka**.

Ann-Mari Audas-Willman prästviges 2011. Hon har arbetat som kyrkoherde i Solfs församling och som kaplan i Närpes församling. Hon har även varit rektor på Kristliga folkhögskolan i Österbotten. Audas-Willman är dessutom arbetshandledare och handledare i sorgebearbetning. Därtill har hon innehaft en lång rad av förtroendeuppdrag i både kyrka och samhälle. Hon har varit politiskt aktiv och för närvarande är hon distriktsordförande för Röda Korset i Österbotten. I sitt arbete som präst har hon tjänat människor i olika livsskedet samt befrämjat kontakten mellan kyrka och samhälle.

Bror Träskbacka prästviges 1987. Han har arbetat som kyrkoherde i Tammerfors svenska församling och varit direktor för Kyrkans central för det svenska arbetet vid Kyrkostyrelsen. Han har även varit sjömanspräst i London. Bror Träskbacka har varit kyrkomötesombud och ledamot vid Kyrkostyrelsens plenum samt innehaft många andra förtroendeuppdrag. I sitt nuvarande arbete som sakkunnig för arbetet bland finländare utomlands och kyrkans turistarbete har han verkat för att finländare som befinner sig utomlands ska ha tillgång till en församlingssamfund och kyrkliga förrättningar. Han

Ann-Mari Audas-Willman och Bror Träskbacka utnämndes i december till prostar.

har byggt upp ett omfattande nätverk som gagnar människor och kyrkans arbete i såväl hemlandet som utlandet.

Director cantus och director musices titlar för kantorer
Domkapitlet beslutar tilldela kantorn i Mariehamns församling **Guy Karlsson** titeln Director Cantus.

PASTORALEXAMEN

Tf. kaplanen i Nykarleby församling **Helena Smeds** har avlagt pastorexamen.

EXAMEN I LEDNING AV FÖRSAMLINGSARBETE

Examen i ledning av församlingsarbete har avlagts av:

Jakob Edman, församlingspastor i Jakobstad svenska församling

Samuel Erikson, kaplan i Vörs församling

Patricia Högnabba, församlingspastor i Matteus församling

Janette Lagerroos, kaplan i Houtskär kapellförsamling

Rune Lindblom, kaplan i Korsholms svenska församling

Carolina Lindström, tf. kyrkoherde i Saltviks församling

Tuomas Metsäranta, församlingspastor i Petrus församling

Daniel Nyberg, kaplan i Grankulla svenska församling

Patrica Strömbäck, tf. kyrkoherde i Solfs församling

Yvonne Terlinden, familjerådgivare i Raseborg

Wille Westerholm, kaplan i Ekenäsnejdens svenska församling

Meri Yliportimo, församlingspastor i Ekenäsnejdens svenska församling

FÖRORDNANDEN

Församlingspastorn i Karis-Pojo svenska församling **Johannes Westö** förordnas fortsättningsvis sköta samma tjänst på viss tid 1.1-31.8.2023.

Prosten **Roger Rönnberg** förordnas som församlingspastor

på viss tid 17.7-13.8.2023 i Esbo svenska församling.

Prosten **Helene Liljeström** förordnas fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten i Matteus församling som tf. kyrkoherde på viss tid 1.1-31.5.2023.

Kaplanen i Borgå svenska domkyrkoförsamling **Hanna Eisentraut-Söderström** förordnas som tf. kyrkoherde i samma församling under den ordinarie kyrkoherdens semester 1.5-31.8.2023.

Pastor **Eva-Lotta Blom** förordnas som församlingspastor på viss tid 1.6-31.8.2023 och deltid i Borgå svenska domkyrkoförsamling.

Församlingspastorn i Jomala församling **Laura Serell** förordnas som församlingspastor i Borgå svenska domkyrkoförsamling på viss tid 1.5-31.12.2023. Serell beviljas tjänstledighet från församlingspastorstjänsten i Jomala församling under samma tid.

Mia Anderssén-Löf avgår 15.1.2023 på egen begäran från kyrkoherdetjänsten i Pedersöre församling. Anderssén-Löf är stiftsdekan i Borgå stift.

Tf. kyrkoherden i Pedersöre församling **Tomas Portin** förordnas fortsättningsvis sköta samma tjänst 18.1-31.8.2023.

Pastor **Tuomo Komulainen** förordnas som församlingspastor i Pedersöre församling på viss tid 1.1-30.6.2023.

Tf. kaplanen i Nykarleby församling **Helena Smeds** förordnas fortsättningsvis sköta samma tjänst 1.2-30.4.2023.

Kyrkoherden i Närpes församling **Tom Ingvesgård** beviljas fortsatt tjänstledighet 1.12.2022-9.1.2023.

Kaplanen i Närpes församling **Marcus Jakobsson** förordnas fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten i samma församling 1.12.2022-9.1.2023.

Församlingspastorn i Vörs församling **Benjamin Sandell** förordnas fortsättningsvis sköta samma tjänst på deltid 1.2-31.7.2023.

Pastor **Daniel Nyberg** avgår 31.12.2022 från församlingspastorstjänsten i Grankulla svenska församling. Nyberg har tillträtt som ordinarie kaplan i samma församling.

Församlingspastorn i Grankulla svenska församling **Jona Granlund** förordnas som församlingspastor på viss tid 1.1-30.9.2023 i samma församling.

Tf. kaplanen i Kronoby församling **Ville Kavilo** förordnas fortsättningsvis sköta samma tjänst 1-31.1.2023.

Domkapitlet utser ordföranden för perioden 2023-2024 enligt följande:

Anders Lindström, Raseborgs kyrkliga samfällighet

Monica Cleve, Hangö kyrkliga samfällighet

Juho Kopperoinen, Pargas kyrkliga samfällighet

Daniel Norrback, Kristi-

nestads kyrkliga samfällighet **Mats Björklund**, Korsholms kyrkliga samfällighet

Lotta Endtbacka, Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet **Kyrkoherdetjänsten i Hangö svenska församling**

Domkapitlet utfärdar tjänsteförordnande till ordinarie kyrkoherdetjänst i Hangö svenska församling åt **Monica Cleve** från 1.1.2023.

LEDIGA TJÄNSTER

En kaplanstjänst i Nagu kapellförsamling i Västabolands svenska församling förklaras ledig att sökas 9.1-1.2.2023. Tjänsten är placerad i kravgrupp 602. Språkraven är: utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt nöjaktig förmåga att förstå finska. För kaplanstjänst krävs pastorexamen.

En kaplanstjänst i Nykarleby församling förklaras ledig att sökas 9.1-1.2.2023. Tjänsten är placerad i kravgrupp 602 (minimilön 3 362,20 €/mån). Språkraven är: utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt god förmåga att använda finska i tal och i skrift. För kaplanstjänst krävs pastorexamen.

Kyrkoherdetjänsten i Matteus församling förklaras ledig att sökas 9.1-1.2.2023. Valet förrättas som ett direkt val. Tjänsten är placerad i kravgrupp K10. Den som söker en kyrkoherdetjänst ska ha avlagt pastorexamen och examen i ledning av församlingsarbete. Språkraven är: utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt nöjaktig förmåga att förstå finska. Ett godtagbart läkarintyg och ett matrikelutdrag bör bifogas ansökan. Domkapitlet intervjuar de sökande.

Tjänsterna söks hos domkapitlet 9.1-1.2.2023. Domkapitlet granskar de sökandes behörighet och utför möjliga intervjuer 7.2.2023.

På gång!

Vi uppdaterar vår webbshop! Beställningar tas under tiden emot per e-post eller telefon.

tfn 040 831 5897 • www.fontanamedia.fi
Södra kajen 8, 00130 Helsingfors

 Fontana Media

Så tar du emot nattvard

Du ska på konfirmation. Det blir dags för nattvard. Du har inte tagit emot nattvard sedan du själv blev konfirmerad och vet inte hur man gör. Här följer en praktisk nattvards-ABC.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

I gudstjänsten föregås nattvarden av en nattvardsliturgi. Strax före måltiden brukar man sjunga *O Guds lamm* – då vet du att stunden är nära.

Sedan brukar prästen säga något i stil med: Bordet är dukat. Då börjar människorna stiga upp från kyrkbänken och gå fram till altaret.

Måste jag komma ihåg något särskilt innan?

De flesta församlingar använder nuförtiden så kallade särkalkar, det vill säga små, individuella nattvardskärl. De finns ofta tydligt framsatta längst framme i kyrkan.

Om du är den som alltid har handväska: det brukar vara tryggt att lämna den i bänken, men om du vill ha den med dig är det inget fel på det.

Ovan
i kyrkan:
så gör du

Får jag hälsa på folk jag känner medan jag köar till nattvarden?

En nickning eller att lågmält byta några ord är helt okej. Många tycker om att stå stilla och fundera en stund innan de går upp till nattvarden, så du får gärna lämna den som ser andäktig ut i fred.

Måste jag niga eller buga innan jag knäböjer vid nattvardsringen?

Många gör det, men det är inget måste. Du kan exempelvis sänka ditt huvud lite om du känner för att uttrycka vördnad inför stunden. Du kan också bara gå rakt fram och knäböja.

Är det okej att hälsa på folk när man knäböjt vid nattvardsringen?

Här kan åsikterna gå isär. För många är det en stund då de inte vill bli hälsade på, andra är helt okej med det. Men eftersom nattvarden är en gemenskap, något vi firar till minne av Jesus sista måltid, så är en diskret nickning inte fel.

Vad händer sedan?

Nattvarden utdelas så att du får nattvardsbrödet, som kallas *oblat*, allra först, och vinet sedan. En präst kommer fram till

"Oblat" kallas nattvardsbrödet, det liknar ett tunt kex och fastnar ofta i gommen när man satt det i munnen. FOTO: ARKIV/ANDREAS LUNDGREN

dig och säger: "Kristi kropp, för dig utgiven." Många har händerna med handflatorna öppna ovanpå varandra när de tar emot nattvarden, men det är också helt okej att bara sträcka fram en hand och ta emot oblaten. Sedan ska du sätta den i din mun – om det inte är så att den församling som ordnar nattvarden inte har särkalkar. I så fall måste du bestämma dig för om du ska dricka ur samma bägare som alla andra eller om du hellre doppar nattvardsbrödet i vinet.

Och vad händer när vinet kommer?

Om du har en särkalk sträcker du fram din lilla bägare (kolla ännu att bägaren säkert är vänd åt rätt håll, en del är formgivna så att man inte är säker på vilkendera ändan som vinet ska hällas i). Prästen eller assistenten säger "Kristi blod, för dig utgjutet", håller vin i din bägare och du dricker upp det.

Om församlingen inte använder särkalkar och du inte vill dricka vin ur samma bägare som andra, har du sparat ditt bröd och doppar det i nattvardsbägaren.

Måste jag se prästen/assistenten i ögonen när jag tar emot bröd eller vin?

Nej, inte om du inte vill. En del tycker att det känns fint att se prästen i ögonen, för att de känner att prästen förmedlar någonting med sin blick. Andra föredrar att se på sina händer.

Måste jag niga eller buga eller göra korstecken när jag stigit upp?

Om det är så kallad "kontinuerlig nattvardsgång" hör det till att man lämnar plats för följande efter att man fått nattvard. Då kan du stiga upp i din egen takt. En del böjer på det här stället huvudet, gör ett korstecken, niger eller bugar. Du får göra det som känns bekvämt för dig. En liten nickning är aldrig fel. Om du har en särkalk i din hand kan du föra den till den bricka/plats framme i kyrkan där man placerar använda särkalkar. I en del kyrkor kan man placera den på en hylla under altarringen. Kolla hur de andra gör! Sedan är det bara att söka sig tillbaka till din kyrkbänk.

Om det inte varit kontinuerlig nattvardsgång väntar du tills alla vid altarringen fått nattvard och liturgen (prästen) säger avslutningsorden, stiger sedan upp och nickar/bugar/gör korstecken och går.

En särkalk kan se ut till exempel så här. FOTO: ARKIV